

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Státní správa policejního školství – právní postavení škol MV

Petr Schreyer

Centrum školského managementu

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jindřich Kitzberger

Studijní program: Specializace v pedagogice – Školský management

2012



UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Centrum školského managementu

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

akademický rok 2011/2012

Jméno a příjmení studenta: **Petr Schreyer**

Studijní program: **Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Školský management**

Název tématu práce v českém jazyce: **Státní správa policejního školství – právní postavení škol MV**

Název tématu práce v anglickém jazyce: **Administration of Police Education - Legal Status of Colleges of the Ministry of the Interior**

Pokyny pro vypracování:

Závěrečná bakalářská práce byla zadána v souladu s metodickým materiálem pro závěrečné bakalářské práce vydaným ČŠM PedF UK v Praze v roce 2011.

Práce bude vypracována na základě schváleného ideového a dále rozpracovaného prováděcího projektu, který byl vypracován studentem a uložen na moodle.

Student je povinen dodržet stanovený cíl a téma práce a realizovat výzkumný postup v souladu s cílem. V interpretaci získaných dat i při stanovení závěru musí postupovat objektivně, formální stránka a citování literatury bude odpovídat pokynům v uvedeném materiálu.

Práce musí splňovat kritéria pro závěrečné bakalářské práce, autor tím dokládá dostatečnou kompetentnost pro další odbornou činnost.

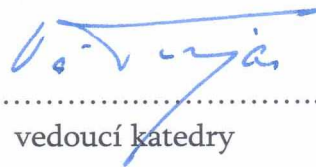
Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Jindřich Kitzberger**

Předpokládaný rozsah bakalářské práce¹: **60 normostran**

Datum zadání práce: **08. 11. 2011**

Předběžný termín odevzdání práce: **červen 2012**

V Praze dne: **26. 02. 2012**


vedoucí katedry

¹ Minimální rozsah bakalářské práce činí standardně 40 normostran (72 000 znaků vč. mezer) vlastního textu.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Státní správa policejního školství – právní postavení škol MV“ vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

21. listopadu 2012

.....
podpis

NÁZEV:

Státní správa policejního školství – právní postavení škol MV

AUTOR:

Petr Schreyer

KATEDRA (ÚSTAV):

Centrum školského managementu

VEDOUCÍ PRÁCE:

RNDr. Jindřich Kitzberger

ABSTRAKT:

Závěrečná práce se zabývá státní správou policejního školství a právním postavením škol MV s důrazem na policejní školy MV a jejich státní správu. Práce mapuje obecnou právní úpravu v oblasti státní správy školství a zvláštní právní úpravu platnou pro některé zvláštní typy škol, sloužící potřebám vzdělání ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, především Policie České republiky.

Závěrečná práce se detailně zabývá působností Ministerstva vnitra vůči jím zřizovaným policejním školám a školám požární ochrany a podrobně popisuje a analyzuje odchylky od obecné právní úpravy v oblasti školského zákona a zákona o pedagogických pracovnících ve vztahu k těmto školám a tamním pedagogickým pracovníkům. Rovněž porovnává aktuální situaci v oblasti využívání zmocnění k zřizování zvláštního typu škol některými ministerstvy, které vůči těmto školám vykonávají působnost jinak náležející Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy.

U případně zjištěných odchylek se zabývá jejich odůvodněností ve vazbě na zvláštní předpisy upravující činnost policejních škol Ministerstva vnitra a Policie České republiky, případnými slabými místy této právní úpravy a možnou legislativní nápravou.

KLÍČOVÁ SLOVA:

- státní správa
- školství
- policejní školy
- bezpečnostní sbor
- vzdělávání

TITLE:

Administration of Police Education – Legal Status of Colleges of the Ministry of the Interior

AUTHOR:

Petr Schreyer

DEPARTMENT:

Centrum školského managementu

SUPERVISOR:

RNDr. Jindřich Kitzberger

ABSTRAKT:

Topic of the final thesis is dedicated to the public administration of police education and legal status of schools of the Ministry of the Interior. Particular attention is paid to police colleges of the Ministry of the Interior and their public administration. The thesis maps general legal provisions in the area of state administration of education and special legal provisions in force for some special types of schools, which serves the needs of an education of armed forces and security forces, especially Police of the Czech Republic.

The final work in detail assesses the scope of authority of Ministry the Interior towards police colleges and colleges of fire protection which are founded by the Ministry. In detail it describes and analyses deviations from general legal provisions in the area of education law and law concerning pedagogical staff in relation to these colleges and its pedagogical workers. It also compares current state in area of authorisation to set up special types of schools by some ministries, which towards these schools exercise the same powers as normally exercises the Ministry of Education, Youth and Sports.

In cases when differences were found, it assesses their legitimacy in relation to special legal provisions which governs functioning of police colleges of Ministry of the Interior and Police of the Czech Republic, potential weak points of this legal frame and possible legislative rectification.

KEYWORDS:

- State administration
- Education
- Police Colleges
- Security body
- Authority

OBSAH

Úvod:	1
1. Státní správa a samospráva ve školství a působnost Ministerstva vnitra v oblasti školství	2
1.1. Státní správa obecně.....	2
1.1.1. Pojetí státní správy	2
1.1.2. Základy právní úpravy veřejné správy	3
1.2. Orgány státní správy v oblasti školství	5
1.2.1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako ústřední orgán státní správy v oblasti školství	5
1.2.2. Další orgány státní správy v oblasti školství	8
1.2.2.1. Kraj a obec v přenesené působnosti	9
1.2.2.2. Česká školní inspekce.....	10
1.2.2.3. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání	11
1.2.2.4. Akreditační komise	12
1.2.2.5. Ředitel školy	13
1.2.2.6. Ministerstva obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničí	14
1.3. Orgány samosprávy ve školství.....	15
1.3.1. Územní samosprávné orgány.....	15
1.3.1.1. Obec.....	16
1.3.1.2. Kraj.....	17
1.3.1.3. Hlavní město Praha	20
1.3.2. Další orgány samosprávy škol.....	21
1.4. Ministerstvo vnitra.....	22
1.4.1. Obecná působnost Ministerstva vnitra.....	22
1.4.2. Působnost Ministerstva vnitra v oblasti školství.....	23
1.4.2.1. Rozsah působnosti v oblasti školství	23
1.4.2.2. Výkon působnosti v oblasti školství	24
1.4.2.3. Výkon působnosti v oblasti policejního školství	26
1.4.3. Další působnost Ministerstva vnitra v oblasti vzdělávání	28
1.4.3.1. Oblast vysokého školství	28
1.4.3.2. Oblast dalšího vzdělávání	29
2. Policejní školy MV jako součást vzdělávací soustavy	30
2.1. Vzdělávací soustava obecně.....	30
2.2. Základní právní úprava činnosti škol MV	35
2.2.1. Školský zákon.....	35
2.2.2. Zákon o pedagogických pracovnících	37
2.2.3. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	37
2.2.4. Zákon o rozpočtových pravidlech	39
2.2.5. Zákon o účetnictví	40
2.2.6. Zákon o finanční kontrole	40
2.2.7. Zákoník práce.....	41

2.3.	Další související právní normy	44
2.3.1.	Zákon o Policii České republiky	44
2.3.2.	Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů	45
2.3.2.1.	System řízení služby a obsazování služebních míst	46
2.3.2.2.	System kvalifikačních požadavků	46
2.3.2.3.	Odpovědnost za plnění kvalifikačních požadavků	49
2.3.2.4.	Další významné aspekty zákona	50
2.3.3.	Prováděcí podzákonné právní předpisy	51
2.3.3.1.	Prováděcí předpisy ke školskému zákonu a k zákonu o pedagogických pracovnících	51
2.3.3.2.	Prováděcí předpisy k zákoníku práce a k zákonu o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů	54
2.4.	Praktické dopady právní úpravy policejního školství	54
2.4.1.	Dopady v oblasti poskytovaných služeb a v oblasti financování policejních škol	54
2.4.2.	Dopady v oblasti personálního řízení policejních škol	58
2.4.2.1.	Ředitel policejní školy MV jako příslušník a služební funkcionář	58
2.4.2.2.	Příslušník a zaměstnanec jako pedagogický pracovník	59
2.4.3.	Dopady na žáky, studenty a studující	61
2.4.4.	Dopady v oblasti státní správy policejních škol	62
3.	Srovnání postavení policejních škol MV a škol zřizovaných jinými subjekty	65
3.1.	Přehled zřizovatelů škol a školských zařízení pro potřeby bezpečnostních sborů	65
3.2.	Přehled a srovnání skutečně zřízených škol a školských zařízení pro potřeby bezpečnostních sborů	66
3.3.	Přehled možností zřízení jiných vzdělávacích zařízení bezpečnostních sborů	68
4.	Slabá místa stávající právní úpravy policejního školství	71
4.1.	Identifikace slabých míst	71
4.2.	Možnosti řešení zjištěných slabých míst	75
5.	Závěr	79
	Literatura	82

Úvod:

Policie České republiky (dále také jen „policie“) je zřízena jako služba veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Policie tedy je veřejnou službou

Má-li policie skutečně efektivně sloužit veřejnosti, musí k tomu být každý její příslušník i zaměstnanec dokonale připraven, tedy mít potřebné kompetence. Musí proto získat příslušnou odbornou kvalifikaci jako soubor vědomostí, znalostí a dovedností, ale též žádoucí postoje a hodnotovou orientaci, jako součást osobnostních vlastností.

Na tvorbě těchto kompetencí se významně podílí vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra (dále také jen „policejní školy MV“), které tvoří páteř resortní vzdělávací soustavy Ministerstva vnitra. Státní správu policejního školství vykonává Ministerstvo vnitra, jemuž v této oblasti až některé výjimky přísluší pravomoci jinak náležející Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (dále také jen „MŠMT“), České školní inspekci a krajskému úřadu.

Cílem této práce je podrobně popsat právní postavení těchto policejních škol MV a systém jejich řízení, zmapovat jejich postavení ve vzdělávací soustavě ČR, odlišnosti řízení a financování oproti ostatním školám, zřizovaným územními samosprávnými celky, či církvemi anebo soukromými subjekty a též je porovnat s obdobnými typy škol zřizovaných Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem financí.

1. Státní správa a samospráva ve školství a působnost Ministerstva vnitra v oblasti školství

1.1. Státní správa obecně

1.1.1. Pojetí státní správy

Státní správa je, společně se samosprávou, součástí veřejné správy. Celou veřejnou správu lze v zásadě chápat v dvojitěm pojetí, a to ve smyslu

- a) organizačním respektive formálním, kde je předmětem zájmu organizační struktura veřejné (popřípadě jen státní) správy a kde můžeme hovořit o systému veřejné správy, jeho podsystémech a prvcích, jakož i o vazbách mezi nimi – vazbách mezi jednotlivými orgány správy,
- b) ve smyslu funkčním, popřípadě materiálním, kde je předmětem zájmu vlastní činnost, tedy naplňování funkcí veřejné (státní) správy, aplikace metod a forem správy – výkon veřejné moci.

Jak uvádí Skulová¹, veřejná správa je součástí systému společenského řízení, má charakter výkonný, podzákonný a nařizovací, a ve vztahu k naplňování svých základních úkolů a cílů se ve svém funkčním pojetí projevuje dvěma základními funkcemi: funkcí řídicí nebo-li organizátorskou a funkcí regulativní, nebo-li mocenskoochrannou. Pro vlastní státní správu jako podmnožinu veřejné správy pak je charakteristický hierarchisticky uspořádaný organizační systém, vyznačující se jednoznačně vymezenými vztahy nadřízenosti a podřízenosti mezi jednotlivými stupni.

Nejnovější odborná literatura² pak upozorňuje, že je velmi obtížné pozitivně definovat či alespoň výstižně a přesvědčivě popsat veřejnou správu a že i v důsledku toho se objevují tendence nahradit pojem „správa“ pojmem „management“ a uplatňovat, obdobně jako v soukromém sektoru, i v oblasti organizace a výkonu veřejných úkolů, což však autoři považují za aplikovatelní jen při vnitřní správě (efektivním řízení) organizace, tedy správního úřadu, nikoliv však navenek vůči občanům.

¹ SKULOVÁ, S., Rozhodování ve veřejné správě (některé správně vědní a správně právní aspekty), str. 16.

² HENDRYCH, D., kol., Správní právo. Obecná část. 8. vydání 2012, str. 1-2

1.1.2. Základy právní úpravy veřejné správy

Stěžejními právními předpisy pro výkon veřejné moci a tedy i pro výkon státní správy jsou Ústava České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky) a Listina základních práv a svobod (Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky), v nichž jsou společně zakotveny tyto principy:

- a) lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní,
- b) státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon,
- c) každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá – povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod,
- d) vláda je vrcholným orgánem výkonné moci, skládá se z předsedy vlády, místopředsedů vlády a ministrů a je odpovědná Poslanecké sněmovně (moci zákonodárné),
- e) ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem,
- f) ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.

Dalším zásadním předpisem je zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, běžně též nazývaný „kompetenční zákon“. Tímto kompetenčním zákonem je proveden výčet všech ústředních orgánů státní správy s rozlišením, zda v jejich čele stojí člen vlády (ministerstva) či nikoliv, pro každý z nich je definován jeho okruh působnosti a jsou zde definovány zásady činnosti ústředních orgánů státní správy.

Nejdůležitější zásady činnosti jsou formulovány takto:

- a) ministerstva a ostatní ústřední orgány státní správy (dále jen "ministerstva") plní v okruhu své působnosti úkoly stanovené v zákonech a v jiných obecně závazných právních předpisech a úkoly vyplývající

z členství České republiky v Evropské unii a v ostatních integračních seskupeních a mezinárodních organizacích, pokud jsou pro Českou republiku závazné,

- b) ministerstva se ve veškeré své činnosti řídí ústavními a ostatními zákony a usneseními vlády,
- c) ministerstva zkoumají společenskou problematiku v okruhu své působnosti, analyzují dosahované výsledky a činí opatření k řešení aktuálních otázek, zpracovávají koncepce rozvoje svěřených odvětví a řešení stěžejních otázek, které předkládají vládě České republiky a o návrzích závažných opatření přiměřeným způsobem informují veřejnost,
- d) ministerstva předkládají za svěřená odvětví podklady potřebné pro sestavení návrhů státních rozpočtů republiky a pro přípravu jiných opatření širšího dosahu, zaujímají stanovisko k návrhům, které předkládají vládě České republiky jiná ministerstva, pokud se týkají okruhu jejich působnosti,
- e) ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů týkajících se věcí, které patří do jejich působnosti, jakož i návrhy, jejichž přípravu jim vláda uložila; dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě,
- f) ministerstva zabezpečují ve své působnosti úkoly související se sjednáváním mezinárodních smluv, s rozvojem mezistátních styků a mezinárodní spolupráce; zabezpečují ve své působnosti úkoly, které vyplývají pro Českou republiku z mezinárodních smluv, jakož i z členství v mezinárodních organizacích,
- g) ministerstva si navzájem vyměňují potřebné informace a podklady; nižší orgány státní správy jim podávají zprávy a sdělují údaje, které si příslušná ministerstva vyžadují v rozsahu nezbytně nutném pro plnění svých úkolů.
- h) činnost ministerstev řídí, kontroluje a sjednocuje vláda České republiky; úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády České republiky a jejích orgánů plní Úřad vlády České republiky.

Dalším významným právním předpisem pro výkon státní správy je správní řád (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád) který jako základní předpis procesní upravuje

postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (tedy „správních orgánů“) a zakotvuje základní zásady jejich činnosti; mimo jiné výslovně označuje veřejnou správu za službu veřejnosti.

1.2. Orgány státní správy v oblasti školství

1.2.1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy jako ústřední orgán státní správy v oblasti školství

V oblasti školství a vzdělávání má ve státní správě ústřední postavení MŠMT, které je zřízeno zmíněným „kompetenčním zákonem“ (zákon č. 2/1969 Sb.) jako ústřední orgán státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu. Zákon dále stanoví, že MŠMT koordinuje činnost ministerstev, jiných ústředních orgánů státní správy a profesních komor v oblasti systému uznávání odborné kvalifikace podle zvláštního zákona – zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace) a v oblasti získávání kvalifikací v systému dalšího vzdělávání podle zvláštního právního předpisu – zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).

Kompetenční zákon rovněž stanoví, že MŠMT je podřízena Česká školní inspekce.

Působnost MŠMT stanovená obecně v kompetenčním zákonu jakožto ústředního orgánu státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, je dále podrobně upravena především školským zákonem – zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Předmětem úpravy tohoto zákona je předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezení práv a povinností

fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanovení působnosti orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.

Dalším významným právním předpisem upravujícím je zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), který stanoví působnost MŠMT, případě přímo ministra školství, v oblasti vysokého školství. Tato oblast působnosti však je, stejně jako problematika dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), problematika podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) a zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích či zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, mimo okruh zájmu této práce. Dále tedy bude pojednáno jen o problematice správy školství podle školského zákona.

Školský zákon stanoví, že MŠMT zpracovává Národní program vzdělávání, který rozpracovává cíle vzdělávání stanovené tímto zákonem a vymezuje hlavní oblasti vzdělávání, obsahy vzdělávání a prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů. Národní program vzdělávání MŠMT projednává jej s vybranými odborníky z vědy a praxe, s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a s kraji a předkládá jej vládě k projednání; ta jej předkládá ke schválení Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu. Dále každoročně zpracovává výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky, kterou předkládá vládě. Rovněž řídí výkon státní správy ve školství v rozsahu stanoveném tímto zákonem a odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy.

Školský zákon dále stanoví, že pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy. Ty vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání a jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů

a dále závazným základem pro stanovení výše finančních prostředků přidělovaných ze státního rozpočtu. Vzdělávání v jednotlivé škole a školském zařízení se pak uskutečňuje podle školních vzdělávacích programů.

Vyšší odborné vzdělávání v každém oboru vzdělání v jednotlivé vyšší odborné škole se uskutečňuje podle akreditovaného vzdělávacího programu. Akreditaci způsobem stanoveným školským zákonem uděluje MŠMT.

Soustavu oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání (stejně jako podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání) stanoví vláda nařízením po projednání s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a kraji.

Již zmíněné rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání (všeobecného a odborného) podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví MŠMT v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

Rámcové vzdělávací programy vydává MŠMT po projednání s příslušnými ministerstvy. Rámcové vzdělávací programy pro zdravotnické obory vydává MŠMT po projednání s Ministerstvem zdravotnictví. Rámcové vzdělávací programy zaměřené na přípravu k výkonu regulovaného povolání vydává MŠMT po projednání s příslušným uznávacím orgánem.

Poněkud jiná situace však je u rámcových vzdělávacích programů pro obory vzdělání ve školách v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti, která vydávají tato ministerstva po projednání s MŠMT.

MŠMT také samo zřizuje školy a školská zařízení, a to jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace, uděluje a odnímá učebnicím a učebním textům pro základní a střední vzdělávání schvalovací doložku na základě posouzení, zda jsou v souladu s cíli vzdělávání stanovenými tímto zákonem, rámcovými vzdělávacími programy a právními předpisy, samo nebo prostřednictvím jím zřízené právnické osoby sdružuje pro statistické účely a pro

účely plnění dalších povinností stanovených ministerstvu tímto zákonem údaje z dokumentace škol a školských zařízení a ze školních matrik, je správcem registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek, zřizuje Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání a materiálně, organizačně a finančně zabezpečuje činnost Akreditační komise.

MŠMT též na základě písemné žádosti přezkoumává výsledek společné části maturitní zkoušky nebo přezkoumání rozhodnutí o vyloučení ze zkoušky. Dále na základě žádosti vydává osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení v České republice absolventům evropské školy a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení, které bylo vydáno zahraniční školou se vzdělávacím programem, který je uskutečňován v dohodě s ministerstvem.

Dále ve vymezeném rozsahu vede rejstřík škol a školských zařízení, vede rejstřík školských právnických osob a informativně zveřejňuje celý školský rejstřík v elektronické podobě na svých webových stránkách.

MŠMT též stanoví republikové normativy pro financování škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky. Rovněž zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které přiděluje nebo smluvně zajišťuje, stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis přidělovaných finančních prostředků státního rozpočtu a podle kterých provádějí návrhy rozpisů poskytovaných rozpočtů finančních prostředků státního rozpočtu obecní úřady obce s rozšířenou působností.

V neposlední řadě MŠMT na základě konkrétních zákonných zmocnění vydává ve vymezeném rozsahu prováděcí právní předpisy (vyhlášky) ke školskému zákonu.

1.2.2. Další orgány státní správy v oblasti školství

Podle školského zákona jsou dalšími orgány, vykonávajícími státní správu ve školství:

- a) kraj v přenesené působnosti a krajský úřad,
- b) obec v přenesené působnosti a obecní úřad obce s rozšířenou působností,
- c) Česká školní inspekce,
- d) Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání,
- e) Akreditační komise

- f) Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zahraničních věcí.

1.2.2.1. Kraj a obec v přenesené působnosti

Školský zákon celou řadu úkolů (práv a povinností) klade na kraje a krajské úřady, popřípadě obce a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Aby se ze strany krajů a obcí jednalo o státní správu, musí se jednat o tzv. výkon přenesené působnosti – školský zákon tak musí výslovně stanovit, jinak se jedná o výkon územní samosprávy (k tomu podrobněji v kapitole o orgánech samosprávy ve školství). Základní právní úpravou pro tuto oblast je zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), popřípadě speciální zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Zákon o krajích v § 2 odst. 2 stanoví, že státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje, vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost podle § 29 a § 30 a kraj je při výkonu této státní správy, kterou je povinen zabezpečit, správním obvodem. Zmíněný § 29 stanoví, že orgány kraje vykonávají na svém území přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zákon a že kraj obdrží ze státního rozpočtu příspěvek na výkon přenesené působnosti ve výši stanovené Ministerstvem financí po projednání s Ministerstvem vnitra. V § 30 pak je výčet norem, kterými se orgány kraje při výkonu přenesené působnosti též řídí: usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů; usnesení vlády a směrnice ústředních správních úřadů nemohou ukládat orgánům kraje povinnosti, pokud nejsou stanoveny zákonem; podmínkou platnosti směrnic ústředních správních úřadů je jejich publikování ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí; opatřeními příslušných orgánů veřejné správy přijatými při kontrole výkonu přenesené působnosti podle tohoto zákona.

Určitým legislativním nedostatkem je opomenutí, které by výslovně uvedlo, že Krajem se pro účely školského zákona rozumí i hlavní město Praha a krajským úřadem i magistrát hlavního města Prahy. Tyto subjekty však úkoly svěřené krajům a krajským úřadům plnit musí, neboť jinak by na území hlavního města Prahy chyběly příslušné orgány.

K hlavním úkolům krajů a obcí na úseky státní správy ve školství patří:

- a) Krajský úřad (jakožto orgán kraje) podle § 9 odst. 2 zpracovává v souladu s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České

republiky dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji a předkládá jej MŠMT k vyjádření. Část dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji, týkající se vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných krajem, předkládá rada kraje zastupitelstvu kraje ke schválení. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji je vždy zveřejňován způsobem umožňujícím dálkový přístup.

- b) Krajský úřad dále podle § 10 odst. 2 zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, předkládá ji zastupitelstvu kraje a ministerstvu a zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup. V rámci této zprávy též krajský úřad provádí hodnocení vzdělávací soustavy v kraji podle § 19 odst. 4.
- c) Úkolem obce a kraje (popřípadě i MŠMT) podle § 14 je též zajistit vzdělávání příslušníků národnostních menšin v jazyce národnostní menšiny v mateřských, základních a středních školách, a to v obcích, v nichž byl v souladu se zvláštním právním předpisem zřízen výbor pro národnostní menšiny, pokud jsou splněny podmínky stanovené tímto zákonem.
- d) Krajský úřad též podle § 143 odst. 1 ve vymezeném rozsahu vede rejstřík škol a školských zařízení.
- e) Krajský úřad stanoví krajské normativy podle § 161 odst. 2.
- f) Krajský úřad též podle § 183 odst. 4 plní úkoly nadřízeného správního orgánu ředitelů škol a školských zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, při rozhodování o právech a povinnostech podle § 165 odst. 2 (k tomu viz kapitola 1.2.2.5 Ředitel školy).

1.2.2.2. Česká školní inspekce

Česká školní inspekce je podle § 173 školského zákona správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou; je organizačně členěna na ústředí České školní inspekce se sídlem v Praze a inspektoráty České školní inspekce a v jejím čele je ústřední školní inspektor. V souladu s ustanovením § 7 odst. 3 kompetenčního zákona je podřízena MŠMT.

Úkoly České školní inspekce jsou uvedeny v § 174 školského zákona a patří mezi ně zpracovávání koncepční záměry inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy a výkon inspekční činnosti ve školách a školských zařízeních

zapsaných do školského rejstříku a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe, spočívají v:

- a) získávání a analyzování informací o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy,
- b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,
- c) zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy,
- d) vykonávání státní kontroly dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb,
- e) vykonávání veřejnosprávní kontroly využívání finančních prostředků státního rozpočtu.

1.2.2.3. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání patří podle § 80 školského zákona mezi orgány zajišťující maturitní zkoušku. MŠMT jej zřizuje jako státní příspěvkovou organizaci podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a o jejím vystupování v právních vztazích a podle § 169 školského zákona.

Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání:

- a) připravuje katalogy a zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky,
- b) zajišťuje výrobu zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky a jejich distribuci do škol,
- c) označuje zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky nebo jejich částí za informace veřejně nepřístupné,
- d) zajišťuje zpracování a centrální vyhodnocení výsledků zkoušek společné části maturitní zkoušky, s výjimkou dílčích zkoušek konaných formou písemné práce a formou ústní,
- e) zajišťuje odbornou přípravu pedagogických pracovníků určených ředitelem školy k odborné přípravě pro výkon funkce zadavatele, komisaře nebo hodnotitele,
- f) zajišťuje konání zkoušek ověřujících znalost právních předpisů upravujících organizaci, obsah a průběh maturitní zkoušky,
- g) vydává pedagogickým pracovníkům, kteří úspěšně vykonali zkoušku podle

- písmene f), osvědčení o způsobilosti k výkonu funkce zadavatele, komisaře nebo hodnotitele,
- h) jmenuje komisaře a hodnotitele písemných prací a odměňuje je,
 - i) je zpracovatelem registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek
 - j) je správcem registru pedagogických pracovníků oprávněných k výkonu funkce komisaře, zadavatele a hodnotitele; registr obsahuje také rodná čísla pedagogických pracovníků, a nebylo-li rodné číslo přiděleno, jméno a příjmení a datum a místo narození,
 - k) a plní další úkoly vyplývající z navazujících ustanovení školského zákona.

1.2.2.4. Akreditační komise

Úkolem Akreditační komise podle § 107 školského zákona je vydávat stanoviska k vzdělávacím programům v rámci řízení o akreditaci a posuzovat i jiné záležitosti týkající se vyššího odborného vzdělávání, které jí předloží ministr školství, mládeže a tělovýchovy. Má dvacet jedna členů, které jmenuje a odvolává ministr školství, mládeže a tělovýchovy z odborníků z vysokých škol, vyšších odborných škol a z praxe na dobu 6 let, a to na nejvýše dvě po sobě jdoucí funkční období. Při výkonu své funkce jsou členové Akreditační komise nezávislí, vnitřní organizací, způsob jednání Akreditační komise a důvody pro odvolání jejího člena upravuje statut Akreditační komise, vydaný MŠMT a zveřejněný ve Věstníku; měnit jej MŠMT může měnit jen po projednání s Akreditační komisí.

MŠMT činnost Akreditační komise též materiálně, organizačně a finančně zabezpečuje.

Na tomto místě je také vhodné upozornit, že s pojmem „akreditační komise“ pracují i další zákony v oblasti školství a vzdělávání. Na prvním místě lze uvést zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, který v § 28 stanoví, že MŠMT zřizuje akreditační komisi jako svůj poradní orgán pro udělování akreditací podle § 25 až 27, tedy pro oblast akreditací vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Stejně tak s tímto pojmem pracuje i zákon o vysokých školách (zákon č. 111/1998 Sb.). Předsedu, místopředsedu i členy tamní Akreditační komise s působností pro vysoké školy a vysokoškolské vzdělávání jmenuje na návrh ministra školství vláda.

Jak je zřejmé z internetových stránek MŠMT³, je zde zřízena i „Akreditační komise pro akreditaci rekvalifikačních programů“, která není zřízena přímo zákonem, ale má oporu v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, podle kterého (§ 108) může provádět rekvalifikaci pouze zařízení s akreditovaným vzdělávacím programem. Takovou akreditaci uděluje MŠMT a k posouzení žádosti o udělení akreditace si může zřídit akreditační komisi jako svůj poradní orgán.

1.2.2.5. Ředitel školy

Ředitel školy školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí není jen vedoucím zaměstnancem či statutárním orgánem školy (manažerem), ale v rozsahu vymezeném zákonem vykonává působnost správního orgánu a podílí se tedy specifickým způsobem na státní správě ve školství. V tomto postavení tedy ředitel školy podle § 165 odst. 2 školského zákona rozhoduje o:

- a) zamítnutí žádosti o povolení individuálního vzdělávacího plánu a zamítnutí žádosti o přeřazení žáka nebo studenta do vyššího ročníku,
- b) přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání a ukončení předškolního vzdělávání, zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální a zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy,
- c) zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky,
- d) převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy,
- e) přijetí k základnímu vzdělávání podle, přestupu žáka, převedení žáka do jiného vzdělávacího programu a o zamítnutí žádosti o povolení pokračování v základním vzdělávání,
- f) přijetí ke vzdělávání ve střední škole podle a následujících, vyšší odborné škole a následujících a v konzervatoři,
- g) zamítnutí žádosti o přestup, změnu oboru vzdělání, přerušení vzdělávání a opakování ročníku,
- h) zamítnutí žádosti o pokračování v základním vzdělávání,
- i) podmíněné vyloučení a vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení,
- j) zamítnutí žádosti o uznání dosaženého vzdělání,
- k) povolení a zrušení povolení individuálního vzdělávání žáka.

O tom, kdo a za jakých podmínek může být ředitelem školy, bude pojednáno

³ <http://www.msmt.cz/vzdelavani/clenove-akreditacni-komise>

následně (kapitola 2.1).

Je však nutné poznamenat, že ač ustanovení § 165 školského zákona výše uvedenou pravomoc svěřuje výslovně řediteli školy a školského zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, upozorňují někteří autoři (např. Katzová⁴ či Vedral⁵), že v kontextu příslušných ustanovení správního řádu účinného od 1. ledna 2006 (předmětné ustanovení školského zákona bylo přijato ještě za účinnosti dřívějšího správního řádu – zákona č. 71/1967 Sb.) a ústavních principů vyjádřených jak v judikatuře Ústavního soudu, tak judikatuře Nejvyššího správního soudu, bude vhodné či nezbytné tento postup vztáhnou na rozhodování všech ředitelů škol a školských zařízení v typově shodných věcech.

To je celkem významný obrat od původního výkladu, který k této oblasti na počátku účinnosti nynějšího školského zákona zaujalo MŠMT⁶ a který byl právě opačný. Hlavní příčinou zřejmě bude především již dostatečně dlouhá aplikační praxe (včetně judikatury) tehdy zcela nového správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), nahrazujícího dřívější zákon č. 71/1967 Sb.

1.2.2.6. Ministerstva obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničí

Působnost těchto ministerstev v oblasti školské správy vychází z § 172 školského zákona, který stanoví, že pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem zahraničních věcí vykonávají tato ministerstva pravomoci MŠMT, krajského úřadu a České školní inspekce podle tohoto zákona, avšak s výjimkou:

- a) pravomocí podle § 4 odst. 3 (obecné oprávnění vydávat rámcové vzdělávací programy)
- b) pravomocí podle § 28 (sdružování údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školních matrik a vydání prováděcích právních předpisů k podmínkám, rozsahu formě a způsobu vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky, rozsahu, formy, způsobu a termínů předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a ke stanovení formy a obsahu platných tiskopisů vysvědčení, výpisů z vysvědčení, výučních listů a diplomů o absolutoriu),
- c) pravomocí ve věci společné části maturitní zkoušky, nejedná-li se

⁴ Katzová, P., Pravomoci ředitele „veřejné“ školy nebo školského zařízení, ASPI, LIT 32938CZ

⁵ Vedral, J., K povaze úkonů ředitele „soukromé“ školy podle školského zákona, ASPI, LIT37600CZ

⁶ MŠMT, Použití správního řádu na rozhodování v oblasti výkonu státní správy podle nového školského zákona, ASPI, LIT24842CZ

- o jmenování předsedy zkušební maturitní komise a přezkoumání průběhu a výsledku dílčí zkoušky konané formou písemné práce a ústní formou,
- d) vedení školského rejstříku a akreditací vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání.

Uvedený § 172 též ministerstvům obrany, vnitra a spravedlnosti dává zmocnění stanovit vyhláškami úpravy pro jimi zřízené školy a školská zařízení v těch případech, kdy je k vydání vyhlášek ve věcech středních škol, vyšších odborných škol a školských zařízení tímto zákonem zmocněno MŠMT. Rovněž stanoví důležité výjimky a odchylky z některých ustanovení školského zákona vůči školám zřizovaným těmito ministerstvy.

1.3. Orgány samosprávy ve školství

Samospráva ve školství je obecně zakotvena již v úvodním ustanovení školského zákona – v § 1, který mj. stanoví, že „tento zákon vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství“. Na výkonu předpokládané samosprávy se pak podílejí územní samosprávné orgány a další orgány samosprávy.

1.3.1. Územní samosprávné orgány

Základem samosprávy ve školství jsou orgány územní samosprávy, jimiž podle čl. 99 Ústavy České republiky jsou:

- a) obce, které jsou základními územními samosprávnými celky,
- b) kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.

Ústava České republiky stran těchto samosprávných celků stanoví, že stát může do jejich činnosti zasahovat jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem stanoveným zákonem (čl. 101 odst. 4) a že výkon státní správy lze svěřit orgánům samosprávy jen tehdy, stanoví-li to zákon (čl. 105).

Činnost těchto územních samosprávných celků podrobně upravují již zmíněné zákony: zákon o krajích, zákon o obcích a zákon o hlavním městě Praze. Vyšší územní samosprávné celky (tedy kraje a též hlavní město Praha, které do této kategorie patří) jsou jako takové zřízeny ústavním zákonem 347/1997 Sb.

Školský zákon působnost územních samosprávných celků ve školství výslovně

uvádí a upravuje ve své části sedmnácté (§ 177 až 182) a některé úkoly krajů a obcí též obsahují příslušné zákony o obcích, o krajích a o hlavním městě Praze.

1.3.1.1. Obec

Postavení obcí a jejich hlavní úkoly, včetně základních práv a povinností, upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Tento zákon stanoví, že obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.

Zákon o obcích též definuje orgány obce, a to podle typu obce, kterými jsou městys, město, statutární město a ostatní „prosté“ obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně (v rámci samostatné působnosti) a státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví; rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem. Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánu obce, vykonává tento orgán jako svou přenesenou působnost.

Obce též mají právo být členy svazku obcí za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů. Svazek obcí je právnickou osobou a do předmětů jeho činnosti zákon v příkladném výčtu výslovně v § 50 odst. 1 písm. a) úkoly v oblasti školství (stejně jako sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata).

Školský zákon obcím v § 117 odst. 2 ukládá při zajišťování vzdělávání a školských služeb, zejména při zřizování a zrušování škol a školských zařízení, dbát zejména o soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb se zájmy občanů obce a kraje, s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem svého území, a o dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek.

Podle § 178 je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při

těchto školských zařízeních. Za tím účelem obec zřizuje a zrušuje základní školu (a případně též vymezuje školské obvody spádové školy), nebo zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Obec nebo svazek obcí dále zřizuje a zrušuje:

- a) mateřské školy,
- b) mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny (za splnění dalších podmínek),
- c) zařízení školního stravování sloužící dětem a žákům škol, které zřizuje.

Obec v tomto směru má povinnost zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území a pro děti umístěné na jejím území v dětském domově, a za tímto účelem zřídit mateřskou školu, nebo zajistit předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Obec nebo svazek obcí může dále zřizovat a zrušovat

- a) základní umělecké školy,
- b) školská zařízení pro zájmové vzdělávání,
- c) školská účelová zařízení a
- d) školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, pokud prokáže potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení jejich činnosti orgánu, který vede rejstřík škol a školských zařízení.

Zákon obci nebo svazku obcí ukládá zajišťovat výdaje jimi zřizovaných právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 písm. a) a z jiných zdrojů a umožňuje obci přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle tohoto zákona.

1.3.1.2. Kraj

Postavení krajů a jejich hlavní úkoly, včetně základních práv a povinností, upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Tento zákon stanoví, že kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Stejně jako obec je i kraj veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby

svých občanů. V právních vztazích kraj vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Je samostatně spravován zastupitelstvem kraje. Jeho dalšími orgány jsou rada, hejtman a krajský úřad, případně též zvláštní orgán kraje zřízený podle zákona.

Rovněž kraj spravuje své záležitosti samostatně (v samostatné působnosti) a státní orgány mohou do jeho samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být též omezen zákonem.

Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje, vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost a kraj je výslovně povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti; při výkonu této státní správy je správním obvodem. Při výkonu přenesené působnosti jsou orgány územní samosprávy podřízeny příslušnému ministerstvu, do jehož působnosti náleží úsek státní správy vykonávaný orgánem kraje. Příslušná ministerstva, do jejichž působnosti náleží úseky státní správy vykonávané orgány kraje, kontrolují výkon přenesené působnosti orgány kraje na svěřeném úseku a přezkoumávají rozhodnutí orgánů kraje vydaná na úseku přenesené působnosti ve správním řízení; na přezkoumávání rozhodnutí orgánů kraje vydaných ve správním řízení se vztahují ustanovení správního řádu.

Zastupitelstvo jako vrcholný orgán kraje může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory, které mu předkládají svá stanoviska a návrhy; předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva. V souladu s § 78 zákona zastupitelstvo vždy zřizuje 3 nejméně pětičlenné výbory, mezi které patří výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (dalšími jsou výbor finanční a výbor kontrolní). Zákon též přímo definuje úkoly výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost, který tak:

- a) v návaznosti na demografický vývoj a vývoj zaměstnanosti posuzuje a vyjadřuje se k síti škol a školských zařízení, studijních a učebních oborů a k jejich změnám v působnosti kraje,
- b) předkládá návrhy na zkvalitnění péče poskytované školami a školskými zařízeními, popřípadě předškolními zařízeními, které kraj zřizuje,
- c) vyjadřuje se k záměrům na poskytování dotací v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu,
- d) projednává zprávy o výsledcích výchovně vzdělávací činnosti škol,

- školských zařízení a předškolních zařízení, které kraj zřizuje,
- e) plní další úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání, kterými jej pověří zastupitelstvo.

Školský zákon krajům v § 117 odst. 2 klade stejné obecné povinnosti jako obcím. Dále jim v § 181 klade povinnost zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy a provádí výčet škol a školských výchovných a ubytovacích zařízení a zařízení školního stravování, které za tímto účelem zřizuje a zrušuje. Jedná se o:

- a) střední školy,
- b) vyšší odborné školy,
- c) mateřské, základní, střední školy a školská zařízení pro děti a žáky se zdravotním postižením,
- d) základní školy speciální,
- e) školy při zdravotnických zařízeních,
- f) školská výchovná a ubytovací zařízení a zařízení školního stravování pro děti, žáky a studenty škol, které zřizuje,
- g) střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny (za splnění dalších stanovených podmínek),
- h) jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky,
- i) základní umělecké školy,
- j) školská zařízení pro zájmové vzdělávání
- k) dětské domovy.

Kraj může také dále zřídit zrušit

- a) mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny (za splnění dalších stanovených podmínek),
- b) školská zařízení podle § 115 až 120,
- c) školy a školská zařízení, které jinak zřizuje obec nebo ministerstvo, pokud kraj prokáže potřebné finanční, materiálové a personální zabezpečení této školy nebo školského zařízení.

Zákon kraji ukládá zajišťovat výdaje jím zřizovaných právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, s výjimkou výdajů hrazených

z finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 písm. a) a z jiných zdrojů a umožňuje mu přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle tohoto zákona.

Kraj je též v rámci základní dopravní obslužnosti území kraje povinen zajistit dopravu do spádové školy a ze spádové školy (tj. základní školy zřízené obcí), pokud vzdálenost spádové školy od místa trvalého pobytu žáka přesáhne 4 km.

1.3.1.3. Hlavní město Praha

Na hlavní město Praha se pro jeho výjimečnost postavení nevztahuje ani zákon o obcích, ani zákon o krajích, ale jeho unikátní postavení, úkoly a práva a povinnosti upravuje zvláštní zákon, kterým je zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Ten upravuje postavení hlavního města Prahy jako hlavního města České republiky, jako kraje i jako obce, a dále upravuje postavení městských částí. I hlavní město Praha je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, má vlastní příjmy vymezené tímto nebo zvláštním zákonem a hospodaří za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem podle vlastního rozpočtu a vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Hlavní město Praha je samostatně spravováno zastupitelstvem hlavního města Prahy; dalšími orgány hlavního města Prahy jsou rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a městská policie hlavního města Prahy.

Úkoly patřící do samosprávy hlavního města Prahy (do samostatné působnosti) plní hlavní město Praha v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem a v rozsahu odpovídajícím potřebám hlavního města Prahy. Úkoly patřící do samostatné působnosti městských částí plní městské části v rozsahu stanoveném tímto nebo zvláštním zákonem a Statutem hlavního města Prahy a v rozsahu odpovídajícím potřebám městských částí. Městské části v rozsahu stanoveném zákonem a Statutem vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.

Do samostatné působnosti městské části mimo jiné podle § 18 odst. 1 písm. b) náleží zakládat, zřizovat a rušit základní školy, zařízení jim sloužící a předškolní zařízení a plnit i úkoly vyplývající z funkce jejich zakladatele a zřizovatele. Shodně jako u klasických obcí může hlavní město Praha vstupovat do dobrovolných svazků obcí, jehož předmětem činnosti mohou krom dalšího být úkoly v oblasti

školství.

Shodně jako kraje i hlavní město Praha povinně zřizuje nejméně pětičlenný výbor pro výchovu a vzdělávání, který i své úkoly plní ve stejném rozsahu jako u krajů.

Školský zákon sice v § 177 o působnosti územních samosprávných celků hlavní město Prahu neuvádí, neboť výslovně uvádí pouze obec a kraj, nepochybně se však jedná jen o legislativní nedostatek (nepřesnost) a hlavní město Praha (případně městské části) tuto působnost vykonávají ve stejném rozsahu jako obce a kraje (stejně, jako Magistrát hlavního města Prahy musí plnit úkoly Krajského úřadu).

1.3.2. Další orgány samosprávy škol

Další samosprávné orgány nejsou ve školském zákoně vypočteny taxativně, ale jsou s výjimkou školské rady zmíněny pouze obecně.

V § 21 odst. 1 písm. d) je uvedeno, že žáci a studenti, popřípadě zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků, mají právo zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy, který je povinen se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat. O jaké samosprávné orgány by se mělo jednat a jakým mechanismem vznikají a zanikají však školský zákon neřeší. Je tedy otázkou (i s ohledem na věk a tedy zpravidla ještě ne plnou způsobilost žáků a z části i studentů k právním úkonům), zda a nakolik by se měla aplikovat obecná právní úprava, představovaná zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, který stanoví, že občané mají právo se svobodně sdružovat, k čemuž není potřeba povolení státního orgánu, avšak sdružení vzniká (až) registrací na Ministerstvu vnitra. Tento zákon výslovně uvádí, že se nevztahuje na sdružování v politických stranách a politických hnutích, v církvích a náboženských společnostech a na sdružování k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání. Argumentum a contrario (arg. z opaku) by se tedy měl vztahovat i na sdružování v samosprávných orgánech škol, nejsou-li přímo školským zákonem upraveny. Je tedy otázkou, zda lze ustanovení § 21 školského zákona považovat za ustanovení speciální vůči zákonu o sdružování občanů (princip „lex specialis derogat lex generali“ – upřednostnění speciální právní úpravy před obecnou).

Tyto pochybnosti pak odpadají u dalšího orgánu sui generis, jímž je školská rada

podle části patnácté školského zákona (konkrétně § 167 a 168). § 167 stanoví, že při základních, středních a vyšších odborných školách se zřizuje školská rada, která je orgánem školy, umožňujícím zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy, a je tedy z části samosprávným orgánem svého druhu. Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád; třetinu členů školské rady jmenuje zřizovatel, třetinu volí zákonní zástupci nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a třetinu volí pedagogičtí pracovníci dané školy (s tím, že nezvolí-li zákonní zástupci nezletilých žáků nebo zletilí žáci a studenti stanovený počet členů školské rady ani na základě opakované výzvy, jmenuje zbývající členy školské rady ředitel školy).

V § 168 jsou pak též výslovně uvedeny úkoly školské rady:

- a) vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování,
- b) schvaluje výroční zprávu o činnosti školy,
- c) schvaluje školní řád, ve středních a vyšších odborných školách stipendijní řád, a navrhuje jejich změny,
- d) schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách,
- e) podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy,
- f) projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření,
- g) projednává inspekční zprávy České školní inspekce,
- h) podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy,
- i) podává návrh na odvolání ředitele,
- j) podává návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

1.4. Ministerstvo vnitra

1.4.1. Obecná působnost Ministerstva vnitra

Ministerstvo vnitra je stejně jako MŠMT zřízeno kompetenčním zákonem (zákonem č. 2/1969 Sb.), a to jako ústřední orgán státní správy pro „vnitřní věci“, zejména pro:

- a) veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu,
- b) jména a příjmení, matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu, evidenci obyvatel a rodná čísla,
- c) sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem,
- d) veřejné sbírky,
- e) archivnictví a spisovou službu,
- f) zbraně a střelivo,
- g) požární ochranu,
- h) cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků,
- i) územní členění státu,
- j) státní hranice, jejich vyměřování, udržování a vedení dokumentárního díla a zřizování, uzavírání a změny charakteru hraničních přechodů,
- k) státní symboly,
- l) volby do zastupitelstev územní samosprávy, do Parlamentu České republiky a volby do Evropského parlamentu konané na území České republiky,
- m) krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém.

Ministerstvo vnitra dále plní koordinační úlohu v oblasti správního řízení, správního trestání a spisové služby, v oblasti výkonu veřejné správy svěřené orgánům územní samosprávy, v oblasti služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Dále zajišťuje komunikační síť pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a územní orgány státní správy a zajišťuje spolupráci v rámci mezinárodní organizace Interpol.

1.4.2. Působnost Ministerstva vnitra v oblasti školství

1.4.2.1. Rozsah působnosti v oblasti školství

Působnost Ministerstva vnitra v oblasti školství je v přesně vymezeném rozsahu stanovena školským zákonem a je též upravena v prováděcích právních předpisech vydaných na jeho základě.

Krom již zmíněného § 172 školského zákona, který Ministerstvu vnitra svěřuje

výkon většiny pravomocí jinak náležejících MŠMT, České školní inspekci a krajskému úřadu, je v § 4 odst. 3 školského zákona Ministerstvu vnitra svěřeno vydávat rámcové vzdělávací programy pro obory vzdělání ve školách v jeho působnosti. O jaké školy „v jeho působnosti“ se jedná, to upravuje § 172 odst. 2 školského zákona, který stanoví, že Ministerstvo vnitra zřizuje a zrušuje střední policejní školy, vyšší odborné policejní školy, střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany a školská zařízení.

Působnost Ministerstva vnitra je ve školském zákonu obsažena také v ustanovení o akreditaci vzdělávacího programu v § 104 školského zákona. Ten stanoví, že vzdělávací program v příslušném oboru vzdělání pro jednotlivou vyšší odbornou školu podléhá akreditaci, kterou uděluje MŠMT, avšak v případě vzdělávacího programu zdravotnického zaměření s předchozím souhlasem Ministerstva zdravotnictví a v případě vzdělávacího programu v oblasti bezpečnostních služeb s předchozím souhlasem Ministerstva vnitra (a v případě vzdělávacího programu zaměřeného na přípravu k výkonu regulovaného povolání též s předchozím stanoviskem příslušného uznávacího orgánu), zda absolventi budou připraveni odpovídajícím způsobem k výkonu tohoto povolání.

Další působnost Ministerstva vnitra vyplývá z § 108a školského zákona o uznávání zahraničního vzdělávání. Podle tohoto ustanovení Ministerstvo vnitra vydává osvědčení o uznání rovnocennosti a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení v oblasti činnosti policie a požární ochrany (obdobně Ministerstvo obrany vydává osvědčení o uznání rovnocennosti a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení v oblasti vojenství); k tomu též v souladu s § 172 stanoví prováděcím právním předpisem podmínky uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami, podmínky organizace nostrifikační zkoušky, složení komise pro vykonání nostrifikační zkoušky a pravidla jejího rozhodování.

1.4.2.2. Výkon působnosti v oblasti školství

Jak je zřejmé z předchozího textu, vykonává Ministerstvo vnitra působnost v oblasti školství vůči jím zřizovaným školám, které jsou podle zákona v zásadě trojího druhu:

- a) policejní školy (střední a vyšší),
- b) školy požární ochrany (střední a vyšší),

c) školská zařízení.

Výkon této působnosti pak je na Ministerstvu vnitra rozlišen a rozdělen podle toho, zda se jedná o školy a školská zařízení pro vzdělání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky či dalších osob v bezpečnostně právní oblasti, anebo zda se jedná o školy a školská zařízení pro vzdělání příslušníků a zaměstnanců Hasičského záchranného sboru České republiky, případně další osob v oblasti požární ochrany.

Výkon působnosti vůči policejním školám a odpovídajícím školským zařízením je řešen výlučně organizačním řádem ministerstva, tedy vnitřním předpisem (aktuálně nařízení Ministerstva vnitra č. 5/2011 v platném znění) a je v současnosti svěřen Odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (donedávna Odbor vzdělávání a správy policejního školství).

Výkon působnosti vůči školám požární ochrany a odpovídajícím školským zařízením je rovněž řešen organizačním řádem ministerstva, vychází však především z právní úpravy, která jej výslovně svěřuje Generálnímu ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky (dále také jen „generální ředitelství“). Touto právní úpravou jsou 2 zákony: zákon č. 238/2008 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů a zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky výslovně stanoví, že generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra a že pokud zvláštní právní předpis stanoví v mezích úkolů hasičského záchranného sboru působnost ministerstva, vykonává ji generální ředitelství. Rovněž zde je výslovně stanoveno, že Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku je součástí Hasičského záchranného sboru České republiky. Zákon o požární ochraně v § 25 stanoví, že Ministerstvo vnitra je orgánem státní správy ve věcech škol požární ochrany a v rámci této působnosti zřizuje, zrušuje a řídí střední školy požární ochrany a vyšší odborné školy požární ochrany, provádí v nich inspekci výchovy a vzdělávání a hospodářsky je zabezpečuje a v § 26 tyto úkoly ministerstva výslovně svěřuje generálnímu ředitelství.

S ohledem na zaměření této práce bude následně podrobněji pojednáno pouze o výkonu státní správy v oblasti policejního školství, tedy o výkonu státní správy svěřené v souladu s organizačním řádem ministerstva Odboru bezpečnostního

výzkumu a policejního vzdělávání.

1.4.2.3. Výkon působnosti v oblasti policejního školství

Odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání náleží výkon působnosti ministerstva v oblasti školství podle školského zákona v tomto rozsahu stanoveném organizačním řádem ministerstva:

- a) výkon státní správy v policejním školství, zejména v oblasti středního a vyššího odborného vzdělávání v kmenovém oboru „bezpečnostně právní činnost“ uskutečňovaného v policejních školách ministerstva, včetně výkonu působnosti České školní inspekce,
- b) plnění úkolů při uznávání zahraničního středního a vyššího odborného vzdělání a kvalifikace v oblasti činnosti policie a požární ochrany a vysokoškolského vzdělání a kvalifikace v oblasti bezpečnostních služeb.

Současně tomuto odboru náleží výkon další působnosti ministerstva v oblasti školství a vzdělávání, vyplývající s jiných právních předpisů a to:

- a) plnění úkolů ministerstva v oboru policejních vysokých škol v rozsahu stanoveném zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách),
- b) komplexní systém celoživotní přípravy policistů a zaměstnanců zařazených v policii k výkonu povolání v rozsahu stanoveném zvláštním vnitřním předpisem (aktuálně nařízení Ministerstva vnitra č. 40/2010, o vzdělávání v policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra a v dalších vzdělávacích zařízeních),
- c) zabezpečování úkolů autorizujícího orgánu v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání podle zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání),
- d) koordinace a zajišťování spolupráce se zahraničními partnery v oblasti vzdělávání a výcviku, koordinace a zajišťování zahraničních aktivit v oblasti vzdělávání a výcviku,
- e) plnění role národního kontaktního místa pro European Police College (CEPOL), pro Mitteleuropäische Polizeiakademie (MEPA) a pro Nadaci Hanse Seidela (NHS).

Ministerstvo vnitra je na základě ustanovení § 4 odst. 3 školského zákona gestorem Rámcového vzdělávacího programu „Bezpečnostně právní činnost“ pro Obor vzdělání 68-42-M/01, který lze v souladu s nařízením vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání v současnosti absolvovat buď na středních policejních školách Ministerstva vnitra zřízených Ministerstvem vnitra v souladu s § 8 odst. 3 a § 172 odst. 2 školského zákona, anebo na středních školách, jejichž zřizovatelem není Ministerstvo vnitra, avšak tyto s ním uzavřely příslušnou dohodu – školy s oprávněním k výuce podmíněným uzavřením dohody s Ministerstvem vnitra dle oddílu D2 obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou přílohy č. 1 nařízení vlády č. 211/2010 Sb.

Nedílnou součástí každé uzavírané dohody je jednotná příloha dohody o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou, která je každému zájemci o uzavření dohody předem přístupná na internetových stránkách ministerstva⁷ a v níž jsou stanoveny závazné a neměnné „Zásady spolupráce v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou“.

Cílem spolupráce je zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost tak, aby mohl po přijetí do služebního poměru k Policii ČR absolvovat zkrácenou formu základní odborné přípravy (kvalifikační vzdělávání nově nastupujících policistů, kterým plní stanovený „další odborný požadavek“ popřípadě získávají „zaměření vzdělání“ podle § 19 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (k tomu viz kapitola 2.3.2.2).

Jako odborný garant spolupráce v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou je Ministerstvem vnitra pověřena Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově a školy s oprávněním k výuce se podpisem dohody zavazují akceptovat její metodickou roli. Tato spolupráce je založena na sjednocení metodické činnosti učitelů odborných obsahových okruhů škol s oprávněním k výuce obor 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost, sjednocení požadavků na hodnocení žáků v průběhu studia a nastavení povinného rámce profilové části maturitní zkoušky. Spolupráce dále zahrnuje další aktivity v oblasti sportovních a odborných činností žáků.

⁷ <http://www.mvcr.cz/clanek/opraveni-k-vyuce-stredniho-vzdelavani-s-maturitni-zkouskou.aspx>

Po podpisu dohody však již Ministerstvo vnitra nemá žádné účinné kontrolní mechanismy pro kontrolu sjednaných zásad a naplňování stanovených požadavků, neboť vůči smluvním partnerům – školám s oprávněním k výuce, které jsou školami regionálními či soukromými (v současnosti jich je 22), nedisponuje žádnou kontrolní pravomocí. Jediným účinným kontrolním mechanismem se tak do budoucna jeví navázání úzké spolupráce s Českou školní inspekcí formou dohody o přibírání pověřených pracovníků Ministerstva vnitra anebo pedagogů Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Holešově jakožto přizvaných osob podle § 174 odst. 8 a odst. 11 školského zákona při výkonu inspekční činnosti v těchto školách Českou školní inspekcí.

V souladu s ustanovení § 172 Ministerstvo vnitra až na určité výjimky vykonává vůči jím zřizovaným školám působnost, jinak náležející MŠMT, České školní inspekci a krajskému úřadu.

1.4.3. Další působnost Ministerstva vnitra v oblasti vzdělávání

1.4.3.1. Oblast vysokého školství

Ministerstvu vnitra je na základě zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) svěřena i určitá role v oblasti vysokého školství, a to v oblasti policejních státních vysokých škol (v současnosti vůči jediné takové škole, jíž je Policejní akademie České republiky v Praze). Zákon o vysokých školách rozlišuje vysoké školy veřejné, soukromé nebo státní, přičemž státní se člení na vojenské a policejní. Ministerstvo vnitra v souladu s § 95 odst. 8 obrany vykonává vůči policejním vysokým školám taxativně uvedenou působnost, jinak náležející MŠMT a podle odst. 9 v oblasti bezpečnostních služeb plní úkoly MŠMT a veřejné vysoké školy při uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. I tato působnost Ministerstva vnitra je organizačním řádem ministerstva svěřena Odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání.

Jen pro úplnost lze ještě uvést, že vůči policejním vysokým školám plní podle § 95 odst. 7 přímo ministr vnitra některé úkoly, které vůči veřejným vysokým školám plní ministr školství, mládeže a tělovýchovy.

1.4.3.2. Oblast dalšího vzdělávání

Ministerstvu vnitra je svěřena i další působnost na základě již zmíněného zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání (zákon č. 179/2006 Sb.).

Tento zákon upravuje

- a) systém ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání,
- b) kvalifikace,
- c) kvalifikační standardy profesní kvalifikace,
- d) hodnotící standardy profesní kvalifikace,
- e) Národní soustavu kvalifikací,
- f) pravidla udělování, prodlužování platnosti a odnímání autorizace k ověřování výsledků dalšího vzdělávání,
- g) práva a povinnosti účastníků dalšího vzdělávání,
- h) působnost orgánů vykonávajících státní správu v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

Určitým specifikem zákona je, že svůj předmět regulace, tedy „další vzdělávání“ definuje v § 2 písm. b) negativním způsobem, a to tak, že dalším vzděláváním jsou vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním. Pro tento účel tedy pozitivně výčtem definuje „počáteční vzdělávání“, kam zahrnuje předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, střední vzdělávání, vzdělávání v konzervatoři a vyšší odborné vzdělávání, uskutečňované v mateřských školách, základních školách, středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách, a studium v akreditovaných studijních programech uskutečňovaných vysokými školami nebo jejich součástí.

Ministerstvo vnitra je ve smyslu § 2 písm. k) zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) a přílohy k tomuto zákonu „Příslušnost ústředních správních úřadů k autorizaci pro povolání“ autorizujícím orgánem pro veškeré profesní kvalifikace na úseku ostrahy majetku a osob.

2. Policejní školy MV jako součást vzdělávací soustavy

2.1. Vzdělávací soustava obecně

Základní právní normou, definující vzdělávací soustavu, školy a školská zařízení a jejich právní postavení je zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Ten stanoví, že vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení podle tohoto zákona.

Druhy škol jsou:

- mateřská škola,
- základní škola,
- střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště),
- konzervatoř,
- vyšší odborná škola,
- základní umělecká škola,
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

Druhy školských zařízení jsou

- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- školská poradenská zařízení,
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání,
- školská účelová zařízení,
- školská výchovná a ubytovací zařízení,
- zařízení školního stravování,
- školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy,
- školská zařízení pro preventivně výchovnou péči.

Členění školských zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školských zařízení pro preventivně výchovnou péči stanoví zvláštní právní předpis, jímž je zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Tento zákon rozlišuje následující školská zařízení:

- diagnostický ústav,

- dětský domov,
- dětský domov se školou,
- výchovný ústav.

Typy škol podle jejich zaměření pro účely jejich označování stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška) vydaný ministerstvem (MŠMT nebo jiné ministerstvo zmocněné podle § 172 školského zákona).

Platí, že škola uskutečňuje vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 školského zákona, tedy:

- národní program vzdělávání,
- rámcový vzdělávací program – pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání),
- školní vzdělávací program – pro vzdělávání v jednotlivé škole,
- akreditovaný vzdělávací program – pro vyšší odborné vzdělávání v každém oboru vzdělání v jednotlivé vyšší odborné škole.

Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči (souhrnně "školské služby"). Školské zařízení uskutečňuje vzdělávání podle školního vzdělávacího programu, pro který podle § 5 odst. 2 školského zákona není vydán rámcový vzdělávací program.

Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku, vedeného v souladu s ustanovením § 144 a následujících ustanovení školského zákona MŠMT a jednotlivými krajskými úřady (s tím, že v elektronické podobě, mající však jen informativní charakter jej centrálně zveřejňuje MŠMT na svých webových stránkách).

Školský zákon též v § 23 stanoví vnitřní organizaci škol – mateřská, základní a střední škola se organizačně člení na třídy, vyšší odborná škola na studijní skupiny, konzervatoř a základní umělecká škola na oddělení a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky na kursy. Obecně platí, že třídy, studijní skupiny a oddělení všech škol, jejichž činnost vykonává jedna právnická osoba, se musí nacházet na území kraje, v němž má sídlo tato právnická osoba; výjimky povoluje v případech hodných zvláštního zřetele na návrh zřizovatele nebo právnické

osoby, která vykonává činnost školy, ministerstvo (MŠMT). Ministerstvo též stanoví prováděcím právním předpisem nejnižší počet dětí, žáků a studentů v jednotlivých druzích škol, nejnižší a nejvyšší počet dětí, žáků a studentů ve třídě, studijní skupině a oddělení. Zřizovatel školy může povolit výjimku z nejnižšího počtu dětí, žáků a studentů stanoveného tímto zákonem a prováděcím právním předpisem za předpokladu, že uhradí zvýšené výdaje na vzdělávací činnost školy, a to nad výši stanovenou krajským normativem. Zřizovatel školy též může povolit výjimku z nejvyššího počtu dětí, žáků a studentů stanoveného prováděcím právním předpisem do počtu 4 dětí, žáků a studentů za předpokladu, že toto zvýšení počtu není na újmu kvalitě vzdělávací činnosti školy a jsou splněny podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

Školský zákon též obsahuje základní ustanovení (§ 8) o právním postavení škol a školských zařízení a jejich možných zřizovatelích.

Kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace podle zvláštního právního předpisu – zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

MŠMT zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace podle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a podle § 169 školského zákona. Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu podle zákona č. 219/2000 Sb., nebo jako jejich součásti. Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky jako součást těchto úřadů. Jednotlivá ministerstva plní funkci zřizovatelů škol a školských zařízení jménem státu.

Registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, podle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů a ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby anebo podle zvláštních právních předpisů (například podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, nebo podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně

prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů) jako právnické osoby jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle tohoto zákona.

Podle § 8 školského zákona může právnická osoba a organizační složka státu nebo její součást vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, školy a školského zařízení, nebo i více škol nebo školských zařízení. Podle § 8a pak název právnické osoby a organizační složky státu nebo její součásti, vykonávající činnost školy a/nebo školského zařízení, musí vždy obsahovat:

- označení příslušného druhu nebo typu školy, kromě mateřské školy ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele, pokud vykonává činnost školy,
- označení příslušného typu školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči, pokud vykonává činnost tohoto školského zařízení, anebo označení příslušného druhu nebo typu dalšího školského zařízení, pokud vykonává činnost pouze tohoto školského zařízení.

Název právnické osoby a organizační složky státu nebo její součásti, vykonávající činnost školy a/nebo školského zařízení může dále obsahovat označení všech druhů nebo typů školských zařízení, jejichž činnost vykonává. Součástí názvu může být upřesňující přívlastek, popřípadě čestný název, je-li MŠMT udělen.

Školský zákon též v § 7 odst. 7 stanoví, že ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. V § 166 odst. 1 se školský zákon odkazuje na zákon č. 563/2004 Sb. i ve vztahu k řediteli školské právnické osoby, řediteli příspěvkové organizace nebo vedoucímu organizační složky státu (nebo její součásti která je školou) – tím může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy nebo školského zařízení stanovené právě zákon č. 563/2004 Sb.

Již zmíněný zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů je druhou stěžejní právní normou v oblasti školství. Tento zákon mj. definuje pedagogické pracovníky, provádí jejich členění, stanoví kvalifikační požadavky a další předpoklady pro výkon pedagogické činnosti včetně vedoucích pedagogických pracovníků.

Pedagogický pracovník je definován v ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb., jako ten, kdo koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (zde je odkaz zpět na školský zákon), tedy činnost pro kterou je zavedena legislativní zkratka "přímá pedagogická činnost") a je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu; pedagogickým pracovníkem je též zaměstnanec, který vykonává přímou pedagogickou činnost v zařízeních sociálních služeb. Z ustanovení § 2 odst. 2 pak vyplývá, kdo je osobou, která vykonává přímou pedagogickou činnost. Zákon zde rozlišuje 9 kategorií pedagogických pracovníků a to: učitel, pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, vychovatel, speciální pedagog, psycholog, pedagog volného času, asistent pedagoga, trenér a vedoucí pedagogický pracovník.

Obecné předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka jsou uvedeny v § 3 odst. 1. a zvláštní předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy jsou uvedeny v § 5. Podle těchto ustanovení pedagogickým pracovníkem může být ten, kdo

- a) je plně způsobilý k právním úkonům,
- b) má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- c) je bezúhonný,
- d) je zdravotně způsobilý a
- e) prokázal znalost českého jazyka, není-li dále stanoveno jinak.

Ředitelem školy pak může být osoba, která krom již uvedených obecných předpokladů získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v požadované délce podle typu školy, a v případě školy zřizované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen "ministerstvo"), krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen "svazek obcí"), může být jen ten, kdo vedle těchto předpokladů získal nejpozději do 2 let ode dne, kdy začal vykonávat činnost ředitele školy, znalosti v oblasti řízení

školskví absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků anebo který znalosti v oblasti řízení školství získal vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu školský management, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství.

Následně tento zákon v ustanovení § 6 až § 22 podrobně pojednává o získávání odborné kvalifikace pro jednotlivé pedagogické pracovníky podle typu školy, na níž působí. Pro účely této práce je významné především ustanovení § 9 „učitel střední školy“ a § 11 „učitel vyšší odborné školy“, případně též ustanovení § 16 „vychovatel“.

Uvedený zákon také řeší pracovní dobu pedagogických pracovníků (v níž pedagogičtí pracovníci vykonávají buď přímou pedagogickou činnost anebo též práce s ní související), rozsah přímé pedagogické činnosti (který ředitel školy zřizované MŠMT, krajem, obcí a svazkem obcí stanoví podle prováděcího právního předpisu), další vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich kariérní systém.

2.2. Základní právní úprava činnosti škol MV

2.2.1. Školský zákon

I pro činnost škol MV je základní právní normou školský zákon, který v § 8 odst. 3 stanoví, že Ministerstvo vnitra (stejně jako Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí) zřizuje školy a školská zařízení jako organizační složky státu nebo jako jejich součásti a v § 172 odst. 2 konkretizuje, že se může jednat o:

- a) střední policejní školy,
- b) vyšší odborné policejní školy,
- c) střední školy požární ochrany,
- d) vyšší odborné školy požární ochrany
- e) školská zařízení.

Školský zákon též pro tyto školy v § 172 odst. 8 stanoví určité výjimky z některých svých ustanovení, které se tak na školy MV buď vůbec nevztahují, nebo se na ně vztahují jen přiměřeně.

Na školy MV se nevztahují ustanovení:

- § 21 odst. 1 písm. c) a d), tj. právo žáků a studentů volit a být voleni do školské rady, jsou-li zletilí a zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy s tím, že ředitel školy je povinen se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat,
- § 74 odst. 8 písm. a), tj. požadavek, aby předseda zkušební komise u závěrečné zkoušky měl odbornou kvalifikaci v příslušném nebo příbuzném oboru a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let,
- § 167 a §168, tj. ustanovení o školské radě (která se na těchto školách nezřizuje).

Na školy MV se jen přiměřeně vztahují ustanovení

- § 24 odst. 1, tj. definice začátku a konce školního roku a jeho členění,
- § 60, tj. způsob a průběh přijímání do prvního ročníku vzdělávání ve střední škole,
- § 94, tj. způsob a průběh přijímání do prvního ročníku vzdělávání ve vyšší odborné škole,
- § 102 odst. 4 věta první, tj. úprava složení a jmenování členů zkušební komise pro absolutorium na vyšší odborné škole,
- § 166 odst. 1 věta druhá, tj. pravidlo, že ředitelem školské právnické osoby, ředitelem příspěvkové organizace nebo vedoucím organizační složky státu nebo její součástí může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon činnosti ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zvláštním právním předpisem.

V § 172 odst. 8 je též zvláštní ustanovení k řediteli školy MV. Podle něj může být ředitelem střední policejní školy, vyšší odborné policejní školy a školského zařízení zřizovaných Ministerstvem vnitra jen příslušník Policie České republiky ve služebním poměru nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky a obdobně ředitelem střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany zřizovaných Ministerstvem vnitra může být jen příslušník Hasičského záchranného sboru České republiky ve služebním poměru nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky. Současně platí, že na jmenování a odvolání příslušníka bezpečnostního sboru ředitelem školy nebo školského zařízení MV se nevztahuje § 166 odst. 2 až 7, tj. ustanovení o jmenování na

vedoucí pracovní místo na období 6 let na základě konkursního řízení.

Další odchylka je v § 152 stanovena pro řízení ve věci zápisu škol a školských zařízení MV do rejstříku škol a školských zařízení, která se však týká spíše činnosti zřizovatele – Ministerstva vnitra.

2.2.2. Zákon o pedagogických pracovnících

Rovněž v zákoně o pedagogických pracovnících, který je dalším stěžejním právním předpisem stejně, jako pro všechny ostatní školy, se nachází zvláštní ustanovení pro školy MV (respektive jejich pedagogické pracovníky) a pro Ministerstvo vnitra, přičemž zde se na rozdíl od školského zákona jedná o výjimku unikátní, nevztahující se na školy a školská zařízení Ministerstva obrany, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva práce a sociálních věcí ani na tato ministerstva samotná. Zákon tak v § 35 stanoví, že na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem vnitra se jen přiměřeně vztahují ustanovení

- § 5, tj. předpoklady pro výkon ředitele školy a školského zařízení,
- § 9 odst. 2, 3 a 5, tj. získávání odborné kvalifikace pro učitele odborných předmětů střední školy, učitele praktického vyučování na střední škole a učitelů odborného výcviku na střední škole,
- § 11, tj. získávání odborné kvalifikace pro učitele na vyšší odborné škole,
- § 24, tj. ustanovení o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků,
- § 29, tj. ustanovení o kariérním systému.

V § 24 odst. 6 pak zákon o pedagogických pracovnících obsahuje zmocnění pro Ministerstvo vnitra stanovit prováděcím právním předpisem (tj. vyhláškou) druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol zřizovaných Ministerstvem vnitra; pro všechny ostatní pedagogické pracovníky tak stanoví MŠMT.

2.2.3. Zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

V souladu s ustanovením § 8 odst. 3 školského zákona mohou být školy a školská zařízení MV zřízeny výlučně jako organizační složky státu nebo jako jejich součástí, tedy v režimu zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Tento zákon v § 3 stanoví, že organizačními složkami státu jsou ministerstva a jiné správní úřady, státu, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky a jiná zařízení, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis anebo tento zákon. Rovněž stanoví, že organizační složka státu není právnickou osobou, čímž ale není dotčena její působnost nebo výkon předmětu činnosti podle zvláštních právních předpisů a její jednání v těchto případech je jednáním státu. Organizační složka státu je účetní jednotkou, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis anebo přímo tento zákon.

V § 4 zákon stanoví, že k plnění úkolů v rámci své působnosti může organizační složku podle tohoto zákona jménem státu zřídit i ministerstvo, které pro tyto účely použije majetek státu, se kterým je příslušné hospodařit samo, nebo s ním je příslušná hospodařit jiná organizační složka státu jím zřízená; k tomu je třeba předchozího souhlasu Ministerstva financí. O zřízení rozhoduje zřizovatel opatřením, jehož součástí je zřizovací listina a takto zřízená organizační složka je vždy účetní jednotkou. Právě v tomto režimu jsou zřizovány policejní školy a odpovídající školská zařízení MV.

V souladu s § 5 zákona může zřizovatel svým opatřením rozhodnout o změně zřizovací listiny organizační složky státu a s tím souvisejících dílčích změnách v jejím předmětu činnosti, organizačním uspořádání a rozsahu majetku státu, s nímž je příslušná hospodařit. Zřizovatel též podle tohoto ustanovení může svým opatřením rozhodnout o zrušení takto zřízené organizační složky státu. Zákon pro tento případ výslovně stanoví, že práva a závazky státu, které vykonávala organizační složka státu ke dni svého zániku, vykonává nadále zřizovatel, pokud současně nerozhodne, že výkon těchto práv a závazků převezme jiná organizační složka státu jím zřízená.

V části zákona týkající se vystupování státu v právních vztazích § 6 stanoví, že pokud stát vystupuje jako účastník právních vztahů, je právnickou osobou a § 7 stanoví, že jménem státu činí právní úkony vedoucí organizační složky, jíž se tyto právní úkony týkají, pokud zvláštní právní předpis nebo tento zákon nestanoví jinak. Vedoucí organizační složky může pro určité právní úkony písemně pověřit jednáním jiného vedoucího zaměstnance této organizační složky, další

zaměstnanci organizační složky mohou jménem státu činit právní úkony pouze v rozsahu stanoveném vnitřním předpisem organizační složky.

2.2.4. Zákon o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) mimo jiné upravuje finanční hospodaření organizačních složek státu, tedy i takto zřízených škol. Tento zákon v § 2 odst. 4 stanoví, že v rozpočtech organizačních složek státu se uplatňuje jednotné třídění příjmů a výdajů (dále jen "rozpočtová skladba"), které stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

Každá organizační složka státu, tedy i škola MV, v souladu s § 45 hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly (v našem případě tedy Ministerstvo vnitra), pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu; její příjmy jsou příjmy státního rozpočtu a výdaje jsou výdaji státního rozpočtu, nestanoví-li tento zákon jinak a její rozpočet může zahrnovat pouze příjmy a výdaje související s činnostmi vymezenými ve zřizovací listině, případně stanovenými jí zákonem, kterým byla zřízena. Organizační složka státu je povinna dbát, aby dosahovala příjmů stanovených rozpočtem a plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem, přičemž prostředky, kterými disponuje, může používat na krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních předpisech a může je čerpat jen do výše závazných ukazatelů stanovených jí zákonem o státním rozpočtu nebo správcem kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly a v souladu s věcným plněním, nestanoví-li zákon výslovně jinak.

Zákon v § 68 obsahuje i zvláštní ustanovení o zařízeních sloužících ke vzdělávání a ubytování. Organizační složka státu (stejně i příspěvková organizace) hradí ve vlastních zařízeních sloužících ke vzdělávání a ubytování pořízení a technické zhodnocení majetku, a dále výdaje, případně náklady související s provozem těchto zařízení, včetně údržby a oprav. Pokud se takové vlastní zařízení využívají i k rekreačním nebo sportovním účelům, hradí se poměrná úhrada výdajů a nákladů pro tuto činnost z fondu kulturních a sociálních potřeb. V ubytovacích zařízeních musí úhrada za ubytování odpovídat výdajům a poměrné části odpisů, případně nákladům souvisejícím s poskytovanou službou, přičemž vlastnímu

zaměstnanci může organizační složka státu (i příspěvková organizace) uhradit částku až do výše 50 %, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak. V § 69 pak obsahuje zvláštní ustanovení o stravování a stravovacích službách. To stanoví, že zabezpečuje-li organizační složka státu (nebo příspěvková organizace) závodní stravování, zabezpečuje je ve vlastních zařízeních závodního stravování nebo prostřednictvím jiné organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby pro své zaměstnance, žáky středních odborných učilišť nebo speciálních odborných učilišť, odborných učilišť a učilišť, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštních právních předpisů, žákům, studentům a vědeckým aspirantům po dobu jejich činnosti v organizační složce státu nebo příspěvkové organizaci, pokud není jejich stravování zajištěno podle zvláštních právních předpisů. Organizační složka státu nebo příspěvková organizace může v souladu s kolektivní smlouvou zabezpečit závodní stravování ve vlastních stravovacích zařízeních též důchodcům, kteří v ní pracovali při odchodu do důchodu, a zaměstnancům činným u organizační složky státu nebo příspěvkové organizace na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Organizační složka státu nebo příspěvková organizace může poskytnout závodní stravování též občanům, k jejichž stravování se zavázala smlouvou o závodním stravování s jinou organizační složkou státu, právnickou nebo fyzickou osobou, a zaměstnancům jiných zaměstnavatelů, kteří jsou u ní na pracovní cestě nebo pro ni jinak činní. Náklady na toto závodní stravování a jejich úhradu upravuje Ministerstvo financí vyhláškou.

2.2.5. Zákon o účetnictví

Organizační složky státu jsou zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví v § 1 odst. 2 písm. c) výslovně označeny za účetní jednotku a v odst. 3 za vybranou účetní jednotku. Policejní školy MV tedy v souladu tímto zákonem jsou povinny vést účetnictví, včetně zvláštní povinnosti pro vybrané účetní jednotky – zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu coby souboru činností, které směřují ke shromažďování účetních záznamů v centrálním systému účetních informací státu a k sestavení účetních výkazů za Českou republiku.

2.2.6. Zákon o finanční kontrole

Na policejní školy jakožto organizační složky státu dopadá i působnost zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých

zákonů (zákon o finanční kontrole), který vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy, stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví. Působnost vyplývá z ustanovení § 2 písm. a), které stanoví, že za orgán veřejné správy se mj. považuje organizační složka státu, která je účetní jednotkou.

Tento zákon vytváří systém finanční kontroly jakožto součásti systému finančního řízení, tvořený 3 základními okruhy:

- systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány podle § 7 až 11, tedy v případě policejních škol MV především Ministerstvem financí jakožto jako ústředního správního úřadu pro finanční kontrolu a Ministerstvem vnitra jakožto příslušného správce kapitoly státního rozpočtu,
- systém finanční kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv v rozsahu a za podmínek, které tato smlouva stanoví,
- vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy podle § 25 až 31, tedy zavedení a udržování vnitřního kontrolního systému, řídicí kontroly (předběžné, průběžné a následné) a funkčně nezávislého interního auditu.

2.2.7. Zákoník práce

Na zaměstnance policejních škol, tedy na pedagogické i nepedagogické pracovníky, kteří nejsou ve služebním poměru příslušníka bezpečnostního sboru podle zvláštního zákona, se stejně jako na ostatní zaměstnance vztahuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Z obecné působnosti zákoníku práce pro tento okruh zaměstnanců, tedy zaměstnanců státu, zařazených v příslušné organizační složce státu, nejsou činěny žádné výjimky. Naopak tomuto okruhu zaměstnanců, včetně vedoucích zaměstnanců, klade zákoník práce některé zvláštní povinnosti, popřípadě jejich pracovněprávní vztahy upravuje oproti ostatním skupinám zaměstnanců rigidněji.

Pro vystupování v pracovně právních vztazích je důležité ustanovení § 11, které definuje vedoucího zaměstnance (vedoucími zaměstnanci zaměstnavatele se rozumějí zaměstnanci, kteří jsou na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly,

organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny) a výslovně uvádí, že vedoucím zaměstnancem je nebo se za něj považuje rovněž vedoucí organizační složky státu. Tito vedoucí (organizační složky státu) a vedoucí organizačního útvaru organizační složky státu patří do okruhu osob, u nichž se v souladu s § 33 odst. 3 zakládá pracovní poměr jmenováním na vedoucí pracovní místo.

Jak již bylo řečeno, k obecným povinnostem každého zaměstnance daným v § 301, tedy

- pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci,
- využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly,
- dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni,
- řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele,

a k dalším povinnostem vedoucích zaměstnanců podle § 302, tedy

- řídit a kontrolovat práci podřízených zaměstnanců a hodnotit jejich pracovní výkonnost a pracovní výsledky,
- co nejlépe organizovat práci,
- vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- zabezpečovat odměňování zaměstnanců podle tohoto zákona,
- vytvářet podmínky pro zvyšování odborné úrovně zaměstnanců,
- zabezpečovat dodržování právních a vnitřních předpisů,
- zabezpečovat přijetí opatření k ochraně majetku zaměstnavatele,

mají někteří zaměstnanci uvedení v § 303 odst. 1 tzv. zvýšené povinnosti uvedené v § 303 odst. 2. Tito zaměstnanci, za které jsou mj. označeni zaměstnanci škol zřizovaných Ministerstvem vnitra (tedy jak policejních škol, tak škol požární ochrany) a zaměstnanci Policejní akademie České republiky, dále

- jsou povinni jednat a rozhodovat nestranně a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování,
- jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu zaměstnání a které v zájmu zaměstnavatele nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byli této povinnosti zproštěni statutárním orgánem nebo jím pověřeným vedoucím zaměstnancem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak,
- jsou povinni v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, u něhož jsou zaměstnání, nebo na základě právních předpisů,
- jsou povinni zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného,
- nesmějí být členy řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob provozujících podnikatelskou činnost (to neplatí, pokud do takového orgánu byli vysláni zaměstnavatelem, u něhož jsou zaměstnání, a v souvislosti s tímto členstvím nepobírají odměnu od příslušné právnické osoby provozující podnikatelskou činnost) a mohou podnikat jen s předchozím písemným souhlasem zaměstnavatele, u něhož jsou zaměstnání; tato omezení však neplatí na činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou a na správu vlastního majetku.

Na základě ustanovení § 306 odst. 3 patří policejní školy MV do okruhu zaměstnavatelů, kteří jsou podle odst. 1 povinni vydat pracovní řád jakožto zvláštní druh vnitřního předpisu definovaného v § 305. Jde tedy o analogii povinného pracovního řádu, vydaného na základě odst. 5 vyhláškou MŠMT (po dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí) pro zaměstnance škol a školských zařízení zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí a dobrovolným svazkem obcí.

Zákoník práce též v ustanoveních § 343 až 345 pro účely pracovněprávních vztahů v kontextu zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích z části opakuje a z části podrobněji rozvádí jednotlivé případy přechodu výkonu práv a povinností z pracovněprávních vztahů při zániku organizační složky státu sloučením, splynutím nebo rozdělením, anebo jejím

zrušením.

Závěrem lze ještě připomenout, že pro oblast školství jako takovou je obecně významné ustanovení § 132 upravující příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah a § 133 upravující specializační příplatek pedagogického pracovníka, které patří do ustanovení části šesté zákona, hlavy III – plat.

2.3. Další související právní normy

2.3.1. Zákon o Policii České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, definuje postavení a činnost Policie České republiky („policie“), její řízení a organizaci, základní oprávnění a povinnosti policie a příslušníků policie, spolupráci policie s dalšími orgány a veřejností a další aspekty její činnosti.

Pro účely této práce jsou významná ustanovení části první, hlavy I – postavení a činnost Policii České republiky a hlavy II – řízení a organizace policie. Významné je především ustanovení § 4, upravující postavení a činnost policie, zejména odstavec 2, písm. c). Tento § 4 v odstavci 1 stanoví, že úkoly policie vykonávají příslušníci policie („policisté“) a zaměstnanci zařazení v policii („zaměstnanci policie“) a v odstavci 2 stanoví, že ministr vnitra může povolovat policisty: a) k plnění úkolů Ministerstva vnitra, b) v Policejní akademii České republiky nebo c) ve škole anebo školském zařízení, které nejsou organizační částí policie. Toto ustanovení, konkrétně zmíněný odst. 2, písm. c) tak v kontextu odpovídajících ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů vytváří základní právní rámec postavení policistů, působících v policejních školách MV jako pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci.

Dalším významným ustanovením je hned následující § 5, který v odstavci 1 a 2 stanoví, že policie je podřízena Ministerstvu vnitra a to že vytváří podmínky pro plnění úkolů policie (v kontextu právní úpravy služebního poměru je důležitý i odstavec 3., který stanoví, že policejní prezident odpovídá za činnost policie ministrově). Součástí těchto podmínek pro plnění úkolů policie je i zajišťování činnosti policejních škol MV k plnění kvalifikačních požadavků kladených na policisty a zaměstnance policie tímto zákonem, zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a dalšími právními předpisy. V tomto kontextu je vhodné zmínit důležitost, kterou zákon o Policii České republiky připisuje potřebné

kvalifikaci, neboť v ustanovení § 10 (iniciativa) jsou v odst. 4 taxativně uvedeny případy, kdy policista nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření, které by jinak byl povinen s ohledem na okolnosti provést. V písm. c) je uvedeno, že jedním z důvodů k neprovedení úkonu či jiného opatření je, že k němu nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje. Na druhou stranu je pravdou, že potřebné vyškolení anebo vycvičení policista nezískává výlučně v policejních školách MV, ale i ve vlastních vzdělávacích zařízeních policie, která jsou provozována v režimu § 117 zákona o Policii České republiky. Podle tohoto ustanovení policie provozuje výcviková, vzdělávací, sportovní, rekreační a jiná účelová zařízení. Uvedená výcviková a vzdělávací zařízení však nefungují v režimu školského zákona a nejsou součástí vzdělávací soustavy. V rámci vzdělávání v těchto zařízeních tak policista mj. nemůže získat již dříve zmíněné a níže podrobněji popsané „zaměření vzdělání“ definované zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zákon také v § 115 obsahuje zvláštní ustanovení o povinnosti mlčenlivosti: policista nebo zaměstnanec policie jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů policie, inspekce nebo v souvislosti s nimi, a které v zájmu zabezpečení úkolů policie nebo v zájmu jiných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. Tato povinnost trvá i po skončení služebního nebo pracovního poměru. Toto ustanovení v podstatě dubluje či snad zdůrazňuje obdobná a související ustanovení v zákoníku práce (§ 303 odst. 2) pro zaměstnance a v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (§ 45 odst. 1 písm. c a § 214) pro všechny příslušníky, tedy i pro policisty. Citované ustanovení se samozřejmě vztahuje i na dotčené činnosti v policejních školách MV.

2.3.2. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, je pro policejní školství důležitý ze dvou aspektů. Jedním aspektem je systém řízení výkonu služby a obsazování služebních míst, který ne vždy zcela bez problémů dopadá i na policisty v policejních školách MV. Druhým aspektem je stanovení systému kvalifikačních požadavků na příslušníky bezpečnostního sboru a tedy i policie.

2.3.2.1. Systém řízení služby a obsazování služebních míst

V obecné rovině se sám zákon v § 1 odst. 1 vymezuje tak, že upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (ty označuje jako "příslušníky"), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby ("služební vztahy").

V § 1 odst. 4 se stanoví, co se rozumí výkonem služby. Do něj krom jiného toto ustanovení v písm. d) zahrnuje i činnost ve vzdělávacích, technických a účelových zařízeních, která pro výkon služby zabezpečují přípravu příslušníků a výzkumné, technické a další podmínky, ale jen v rozsahu stanoveném ředitelem bezpečnostního sboru, tedy v rozsahu daného prováděcím služebním předpisem podle § 5 tohoto zákona.

V § 2 se stanoví, kdo a v jak je oprávněn jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru – pravomoc služebního funkcionáře. Za něj zákon v první řadě označuje příslušného ředitele bezpečnostního sboru, u policie tedy policejního prezidenta a v jím stanoveném rozsahu též vedoucí organizační části bezpečnostního sboru. Za služebního funkcionáře pro ředitele bezpečnostního sboru zákon označuje ministra, jemuž je ředitel bezpečnostního sboru odpovědný za činnost bezpečnostního sboru podle zvláštního právního předpisu; pro policii jím tedy je ministr vnitra na základě již zmíněného § 5 odst. 3 zákona o Policii České republiky. Za dalšího, pro účely této práce stěžejního služebního funkcionáře, zákon označuje také ředitele školy nebo školského zařízení, které nejsou organizační částí bezpečnostního sboru, ale jen v rozsahu stanoveném nadřízeným ředitelem bezpečnostního sboru. Ve vztahu k policistům zařazeným v policejních školách MV je tedy služebním funkcionářem ministr vnitra a jím stanoveném rozsahu ředitel policejní školy či školského zařízení MV. Obdobné ustanovení zákon obsahuje i pro příslušníky, zařazené na Policejní akademii České republiky. I zde platí, že služebním funkcionářem je ministr vnitra (s ohledem na podřízenost této jediné státní vysoké školy pod MV jej zákon uvádí přímo) a jím stanoveném rozsahu rektor.

2.3.2.2. Systém kvalifikačních požadavků

Každý příslušník bezpečnostního sboru, tedy i policie, vykonává svoji službu na konkrétním „služebním místě“. Služební místo je definováno v § 19 odst. 1 tak, že vyjadřuje organizační a právní postavení příslušníka v bezpečnostním sboru a je

charakterizováno zejména systemizovanou služební hodností, stupněm vzdělání, oborem nebo zaměřením vzdělání, dalším odborným požadavkem, základním tarifem, náplní služební činnosti, rozsahem oprávnění a povinností příslušníka.

Pro účely této práce, tedy z hlediska policejního školství, je významné především ustanovením o stupni a oboru nebo zaměření vzdělání a o dalším odborném požadavku. Tyto pojmy také jsou v dalších odstavcích § 19 také přímo definovány:

- oborem vzdělání se tak pro účely tohoto zákona rozumí a) ucelená část vzdělání, jíž se dosahuje stupně vzdělání a která poskytuje kvalifikaci pro výkon povolání, nebo b) studijní obor, který je součástí studijního programu vysoké školy,
- zaměřením vzdělání se pro účely tohoto zákona rozumí vzdělání dosažené a) v odborném studiu určeném k doplnění odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon služebních činností, nebo b) v programech celoživotního vzdělávání orientovaných na výkon služby,
- dalším odborným požadavkem se pro účely tohoto zákona rozumí požadavek na užší vymezení odborné způsobilosti pro služební místo.

V § 19 odst. 7 je také zakotvena povinnost bezpečnostního sboru umožnit příslušníkovi, který nesplňuje pro služební místo další odborný požadavek, absolvování odborné přípravy směřující ke splnění tohoto požadavku bez zbytečného odkladu.

Ve vztahu ke služebnímu místu je však významné i ustanovení o systemizované služební hodnosti, neboť ta je v § 7 zákona krom jiného provázána s minimálním stupněm vzdělání a s minimální dobou trvání služebního poměru (tedy volně řečeno s délkou praxe). Zákon rozeznává 11 služebních hodností, které současně odpovídají 11 tarifním třídám (obdobu platové třídy u zaměstnanců v pracovním poměru), pro které je požadován stupeň vzdělání v rozpětí od středního nebo středního s výučním listem (pouze u 1. tarifní třídy, která však není systemizována nikde u policie) přes střední s maturitní zkouškou po vysokoškolské v magisterském studijním programu (od 9. tarifní třídy výše).

Obecně platí (§ 18 odst. 1), že příslušník je při přijetí do služebního poměru ustanoven na služební místo v bezpečnostním sboru, pro které je stanovena služební hodnost referent (tarifní třída 1) nebo vrchní referent (tarifní třída 2). Protože u policie nejsou systemizována žádná místa v 1. tarifní třídě, je až na

zákonem dané výjimky každý nově přijatý policista přijat do služební hodnosti vrchní referent, na které je požadováno minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou. Přímou zákon však neklade požadavek na to, aby šlo o vzdělání v určitém konkrétním oboru, může jej ale stanovit služební předpis; nicméně občan-uchazeč jej při vlastním přijetí do služebního poměru nemusí předem plnit. Na druhou stranu zákon nijak nezohledňuje dosažení případného vyššího stupně vzdělání než je minimální požadovaný; i případný absolvent magisterského studia tak svoji služební kariéru začíná v 2. tarifní třídě a je mu pouze zkrácena doba minimální požadované praxe (délky trvání služebního poměru) pro možný kariérní postup do vyšších tarifních tříd, který však je nenárokový.

Je-li do služebního poměru v 2. tarifní třídě přijat policista, který právě plní minimální požadovaný stupeň vzdělání, tedy střední vzdělání s maturitní zkouškou a uplyne mu potřebný počet let po nichž nejdříve může (nenárokově) postoupit do vyšší tarifní třídy na kterou již jeho stupeň vzdělání nestačí, a má o takový postup zájem, musí si stupeň vzdělání zvýšit. To se zpravidla děje studiem tak zvané při výkonu služby, tedy v dálkové, distanční nebo kombinované formě studia na vyšší policejní škole (byť v principu není vyloučeno ani studium jiné libovolné vyšší odborné školy) anebo distanční či kombinované formě studia na vysoké škole (ani zde není policista limitován v tom, jakou školu bude studovat, je ale zájmem policie, aby to byla profesně využitelná vysoká škola, ideálně Policejní akademie České republiky v Praze).

Zákon sice připouští i denní formu studia, neboť v § 73 (služební volno při studiu) odst. 1 uvádí, že příslušníkovi lze na jeho žádost udělit služební volno při denním studiu na střední škole, vyšší odborné škole nebo vysoké škole, které je nezbytné pro výkon služby, a to na dobu trvání studia. Současně ale v § 30 (záloha pro studující) stanoví, že příslušník, kterému bylo uděleno služební volno při denním studiu, je-li jeho studium delší než 12 měsíců se zařadí do zálohy pro studující. Tento institut proto není u policie běžně využíván a na vyšších policejních školách MV ani není studium v denní formě běžně nabízeno, byť je akreditováno. Na Policejní akademii České republiky v Praze je studium policistů v denní formě studia možné, ale zcela výjimečné.

Aplikačně mnohem významnější a v praxi užívané je ustanovení § 73 odst. 2, které stanoví, že příslušníkovi lze na jeho žádost udělit služební volno při studiu při

výkonu služby na střední škole, vyšší odborné škole nebo vysoké škole, které je nezbytné pro výkon služby; služební volno se poskytuje v rozsahu nezbytně nutném k účasti na studijních soustředěních a konzultacích a k vykonání příslušných zkoušek. Takto čerpané služební volno je spojeno s povinností příslušníka setrvat po určitou dobu po ukončení studia ve služebním poměru nebo uhradit náklady (anebo jejich poměrnou část) spojené se studiem.

Velmi významné je ustanovení § 38 (studijní pobyt), které umožňuje příslušníka vyslat za účelem získání znalostí, dovedností a zkušeností potřebných k výkonu služby na studijní pobyt, zejména na školení, do kurzu nebo na odbornou stáž, a to i do jiného místa, než je jeho místo služebního působiště. V tomto případě se jedná o jednostranný úkon služebního funkcionáře nezohledňující vůli příslušníka, neboť zákon zde rovněž výslovně stanoví, že doba vyslání na studijní pobyt se považuje za výkon služby. Služební funkcionář též může rozhodnout, že po dobu studijního pobytu bude příslušník podřízen při plnění služebních úkolů jinému vedoucímu příslušníkovi.

Nelze však opominout ani ustanovení § 72 tohoto zákona, stanovící, že příslušník má nárok na udělení služebního volna v nezbytně nutném rozsahu k účasti na výběrovém řízení nebo k získání dalšího odborného požadavku studiem ve škole nebo v kursu, které mu nebylo nařízeno služebním funkcionářem, nejdéle však na dobu 10 dnů v kalendářním roce.

2.3.2.3. Odpovědnost za plnění kvalifikačních požadavků

Za plnění kvalifikačních požadavků nese ze zákona obecnou odpovědnost bezpečnostní sbor (v našem případě policie), každý služební funkcionář a další vedoucí příslušník a též osobně každý příslušník (policista).

Z hlediska plnění formálně požadovaného minimálního stupně vzdělání jsou stanovené požadavky absolutní a nelze je žádným způsobem a ze žádných důvodů prominout. Výjimka byla přípustná pouze na dobu určitou v přechodném období po nabytí účinnosti zákona tak, aby si stupeň vzdělání mohli doplnit příslušníci, kteří v den nabytí účinnosti zákona (ke dni 1. 1. 2007) byli ve služebním poměru podle předchozí právní úpravy a byli podle nové právní úpravy ustanoveni na služební místo (odpovídající původnímu zařazení), pro které neplnili požadovaný stupeň vzdělání. Pozdější ustanovení na takové služební místo již však nebylo možné (kariérní postup tak splnění požadovaného minimálního

stupně vzdělání vyžadoval od počátku). Přejídné období, během kterého si příslušníci museli pod sankcí ukončení služebního poměru doplnit požadovaný stupeň vzdělání bylo následující: nejdéle 6 let, jestliže nesplňuje vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu, nejdéle 4 roky, jestliže nesplňuje vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu a nejdéle 5 let, jestliže nesplňuje střední vzdělání s maturitní zkouškou. Je tedy zřejmé, že veškeré výjimky již uplynuly nejpozději dnem 1. 1. 2013.

Podle již zmíněného § 19 odst. 7 má bezpečnostní sbor povinnost bez zbytečného odkladu umožnit příslušníkovi, který je přijat do služebního poměru na služební místo pro které nesplňuje další odborný požadavek anebo je na takové místo z taxativně uvedených důvodů ustanoven bez své žádosti (přeložen), absolvování odborné přípravy směřující ke splnění tohoto požadavku.

Odpovědnost bezpečnostního sboru je dána též v § 77 odst. 11 písm. d) zákona. Podle tohoto ustanovení je bezpečnostní sbor je povinen vytvářet podmínky pro řádný a pokud možno bezpečný výkon služby a za tím účelem zajišťuje pro příslušníky mj. podmínky pro jejich soustavné vzdělávání a zdokonalování odborné způsobilosti, pro získávání a zdokonalování znalostí, dovedností a návyků potřebných pro výkon služby a pro získávání a udržování fyzické kondice.

Osobní odpovědnost pak vyplývá z ustanovení § 45 „základní povinnosti policisty“. Podle ustanovení odst. 1 písm. d) je každý příslušník mj. povinen prohlubovat svoji odbornost a udržovat svoji fyzickou zdatnost potřebnou pro zastávané služební místo a podrobovat se jejímu ověřování služebním funkcionářem. Podle odst. 2 písm. b) pak je každý vedoucí příslušník povinen mj. zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni.

2.3.2.4. Další významné aspekty zákona

Zvláštním atributem služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů je, shodně jako u příslušníků ozbrojených sil takzvaná „kázeňská pravomoc“. Tento služební poměr není klasickým pracovně právním vztahem na principu rovnosti účastníků, ale vztahem služebním, řídicím se principem nadřízenosti a podřízenosti. Služební funkcionář a ve vymezeném rozsahu i další, jemu podřízení vedoucí příslušníci proto vůči podřízeným příslušníkům rozhodují o jejich právech a povinnostech a jsou jim též oprávněni ukládat kázeňské tresty za

zaviněné porušení služebních povinností anebo za jednání mající znaky přestupku. Řízení ve věcech služebního poměru je správním řízením sui generis; je procesně upraveno tímto zákonem a subsidiárně se užívá správní řád.

Příslušníci bezpečnostních sborů, tedy i policisté včetně policistů policejních škol MV mají také významná zvláštní omezení podle § 47 a § 48. Podle nich příslušník:

- nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí ani vykonávat činnost v jejich prospěch,
- nesmí být členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které provozují podnikatelskou činnost, s výjimkou případů, kdy je do těchto orgánů vyslán bezpečnostním sborem,
- nesmí vykonávat jinou výdělečnou činnost než službu podle tohoto zákona (s výjimkou stanovenou interními akty vydanými řediteli bezpečnostních sborů).

Současně má každý příslušník již zmíněnou povinnost v § 45 odst. 1 písm. c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu služby a tato povinnost podle § 214 trvá i po skončení služebního poměru.

2.3.3. Prováděcí podzákoné právní předpisy

2.3.3.1. Prováděcí předpisy ke školskému zákonu a k zákonu o pedagogických pracovnících

Pro policejní školy MV je (stejně jako pro kterékoliv jiné střední a vyšší odborné školy v ČR) závazné nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.

Toto nařízení vycházející ze školského zákona má po obsahové stránce velice jednoduchou strukturu, neboť se jím v podstatě vydávají 2 přílohy. V příloze č. 1 je uvedena soustava oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, s uvedením oborů vzdělání, v nichž lze dosáhnout základního vzdělání, středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání v konzervatoři a vyššího odborného vzdělání, jejich návaznost na obory vzdělání podle předchozích právních předpisů, návaznost oborů vzdělání pro uchazeče přijímané do nástavbového studia a nejvyšší počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku a jsou zde stanoveny Onemocnění a zdravotní obtíže, které

vyklučují zdravotní způsobilost uchazeče ke vzdělávání v jednotlivých oborech vzdělání. V příloze č. 2 jsou stanoveny onemocnění nebo zdravotní obtíže pro účely stanovení podmínek zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání. K základnímu vzdělávání se podmínky zdravotní způsobilosti uchazečů nestanoví.

Z hlediska policejních škol a policejního školství jako takového zde má velký význam již zmíněná tabulka D2, v níž je v poznámce č. 7 uvedeno, že obor vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost lze studovat pouze na školách zřizovaných Ministerstvem vnitra nebo školách s oprávněním k výuce podmíněným uzavřením dohody s Ministerstvem vnitra. Čistě pro úplnost však lze uvést, že obdobné ustanovení je v poznámce č. 6 pro obor vzdělání 39-08-M/01 Požární ochrana.

Jen pro policejní školy MV a školy požární ochrany MV je závazná vyhláška č. 1/2006 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol zřizovaných Ministerstvem vnitra.

Tuto vyhlášku vydalo Ministerstvo vnitra na základě svého zmocnění v § 24 odst. 6 věty druhé zákona o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů (Ministerstvo vnitra stanoví prováděcím právním předpisem druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol zřizovaných Ministerstvem vnitra). Předmětná vyhláška tedy pro policejní školy MV (stejně jako pro školy požární ochrany) nahrazuje vyhlášku MŠMT č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

V § 1 tato vyhláška stanoví druhy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol MV, kterými jsou

- a) odborné vzdělávání pedagogických pracovníků, kterým se rozumí získávání znalostí, dovedností a způsobilostí v oblasti pedagogických, speciálně pedagogických nebo psychologických věd v rozsahu požadovaném pro činnost pedagogického pracovníka,
- b) průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků, kterým se rozumí získávání nových poznatků z obecné pedagogiky, pedagogické a školní psychologie, teorie výchovy, prevence sociálně patologických jevů, obecné didaktiky a vědních a technických oborů a jejich oborových

- didaktik a dalších poznatků potřebných pro výkon pedagogické praxe,
- c) vzdělávání vedoucích pedagogických pracovníků, určené jednak ředitelům a zástupcům ředitelů škol MV při prvním ustanovení do funkce pro získání znalostí, dovedností a způsobilostí v oblasti řízení organizační složky státu vykonávající činnost školy nebo školského zařízení, jednak ředitelům, zástupcům ředitelů a dalším vedoucím pedagogickým pracovníkům těchto škol, kteří jsou ve funkci nejméně 4 roky, pro prohloubení znalostí, dovedností a způsobilostí v oblasti řízení organizační složky státu vykonávající činnost školy nebo školského.

Opět jen pro školy MV je závazná vyhláška č. 2/2006 Sb., kterou se stanoví pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem vnitra provádějí některá ustanovení školského zákona.

Tuto vyhlášku vydalo MV na základě svého zmocnění v § 172 odst. 5 věty druhá školského zákona (Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškami úpravy pro školy a školská zařízení, které zřizují, v těch případech, kdy je k vydání vyhlášek ve věcech středních škol, vyšších odborných škol a školských zařízení tímto zákonem zmocněno MŠMT). Předmětná vyhláška pro školy MV nahrazuje celou řadu vyhlášek MŠMT, neboť Ministerstvo vnitra při aplikaci svého zmocnění zvolilo přístup „vše v jednom“. Vyhláška tak nahrazuje např. vyhlášku č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách, vyhlášku č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání, vyhlášku č. 12/2005 Sb., o podmínkách uznání rovnocennosti a nostrifikace vysvědčení vydaných zahraničními školami, vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, vyhlášku č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, vyhlášku č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku, vyhlášku č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování či vyhlášku č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních.

Vyhláška č. 2/2006 Sb. tedy pro policejní školy MV (a školy požární ochrany MV) upravuje vše, co pro střední a vyšší odborné školy upravují jednotlivé vyhlášky MŠMT a drží se při tom zásady, že odchylně od úpravy dané vyhláškami MŠMT je

určitá problematika upravena jen tehdy, je-li to skutečně nutné; kde to není zapotřebí, snaží se o obdobnou či i shodnou úpravu jako příslušné vyhlášky MŠMT.

2.3.3.2. Prováděcí předpisy k zákoníku práce a k zákonu o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Pro policejní školy MV je vůči všem zaměstnancům závazné nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, vycházející ze zákoníku práce. Tímto nařízením, které dopadá na všechny zaměstnance policejních škol MV, tedy pedagogické i nepedagogické, se stanoví zařazení prací ve veřejných službách a správě do platových tříd zaměstnanců, jimž je za práci poskytován plat. Hlavní obsah tohoto nařízení je tvořen jen přílohou – Katalogem prací, který stanoví zařazení prací do platových tříd podle jejich složitosti, odpovědnosti a namáhavosti a člení je podle druhu do povolání.

Předmětné nařízení nedopadá na příslušníky policie zařazené v policejních školách MV, neboť pro ně tyto náležitosti v souladu s výše uvedeným zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů upravuje nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech.

V oblasti odměňování je vůči zaměstnancům policejních škol MV závazné nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. Pro policisty zařazené v těchto školách je závazné nařízení vlády č. 378/2011 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů pro rok 2012.

2.4. Praktické dopady právní úpravy policejního školství

2.4.1. Dopady v oblasti poskytovaných služeb a v oblasti financování policejních škol

Jak zde již zaznělo, policejní školy MV jsou bez výjimky zřizovány jako organizační složky státu a podle toho jsou také financovány. Tyto školy tedy nejsou financovány normativem na počet žáků a studentů, ale jsou financovány v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra podle počtu systemizovaných pracovních a služebních míst, který je přizpůsoben plánovaným (požadovaným, respektive očekávaným) počtům studentů a dalších studujících v kurzech podle § 114

školského zákona a dalším výdajům na tyto studující (zpravidla bezplatné ubytování a strava).

Faktická nemožnost tyto školy financovat obdobou normativu vycházejícího z počtu žáků nebo studentů je dána skutečností, že kolem 85 % veškerých kapacit policejních škol MV je využito právě pro kurzy podle § 114 školského zákona, jejich délka je různá, ale v současné době bez výjimky kratší než 1 rok. Mimořádný význam těchto kurzů spočívá v jejich provázání s kvalifikačními požadavky podle § 19 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Podle zmíněného § 114 mohou právnické osoby, které vykonávají činnost středních nebo vyšších odborných škol vedle vzdělávání podle vzdělávacích programů uvedených v § 3 uskutečňovat odborné kurzy, kurzy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva nebo pomaturitní specializační kurzy. Odborné kurzy a kurzy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva ve střední nebo vyšší odborné škole jsou určeny k doplnění všeobecných i odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon povolání a pracovních činností. Pomaturitní specializační kurzy jsou určeny k získání speciálních teoretických i praktických vědomostí a dovedností, které navazují svým odborným zaměřením na dříve ukončené vzdělávání a rozšiřují kvalifikaci pro výkon povolání nebo pracovních činností. Uvedené kurzy neposkytují stupeň vzdělání a dokladem o jejich úspěšném ukončení je osvědčení. Lze je poskytovat za úplatu, což však není nikde v policejních školách MV aplikováno. Účastníci vzdělávání v těchto kurzech nejsou žáky nebo studenty dané školy.

Souvislost těchto kurzů s § 19 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů zde je dvojitá. Příslušníci bezpečnostních sborů, zpravidla tedy policisté, v nich především plní další odborný požadavek, neboli požadavek na užší vymezení odborné způsobilosti pro služební místo, stanovený služebním funkcionářem. S ohledem na navazující ustanovení zákona 361/2003 Sb. do takového studia (na rozdíl od vyššího odborného studia) nejsou přijímáni ředitelem policejní školy, ale vysíláni svým služebním funkcionářem podle § 38 na studijní pobyt, zpravidla též v režimu § 37 na služební cestu (neboť studijní pobyt obecně je výkonem služby a studium se zpravidla uskutečňuje mimo místo trvalého služebního zařazení).

Policejní školy MV pro tyto účely tak jen předem, podle signalizovaných

vzdělávacích potřeb naplánují a rezervují potřebné kapacity pro jednotlivé kurzy a tyto policii nabídnou k obsazení prostřednictvím jednotného celoresortního informačního systému (na bázi produktu SAP-HR). O jednotlivých účastnících kurzů již školy, respektive jejich ředitelé nijak nerozhodují.

Příslušník policie má (stejně jako zaměstnanec) při služební cestě nárok na náhradu cestovních výdajů (především stravné a výdaje za ubytování), které jim je povinen poskytovat bezpečnostní sbor – v daném případě tedy policie, financovaná z téže rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra jako policejní školy MV. Z tohoto důvodu je studujícím příslušníkům (v kurzech) přímo školou poskytováno bezplatné ubytování a stravování. Tyto náklady jsou součástí jejich rozpočtu, mohou však působit významné obtíže při neočekávaných výkyvech ve vzdělávacích potřebách policie.

Druhou zmíněnou vazbou kurzů podle § 114 školského zákona na § 19 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je možnost získat zaměření vzdělání, které je definováno jako vzdělání dosažené buď v odborném studiu určeném k doplnění odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon služebních činností (což je právě tento případ) anebo též v programech celoživotního vzdělávání orientovaných na výkon služby na vysoké škole. Takto získané zaměření vzdělání může plně nahradit obor vzdělání bezpečnostně právní činnost, je-li stanoven pro zastávané služební místo služebním předpisem. Samozřejmě nijak nenahrazuje požadovaný stupeň vzdělání, který musí policista získat v předchozím studiu, ale v libovolném oboru. Podmínkou však je určitá minimální délka kurzu, garantující podmínky pro osvojení potřebných kompetencí. Jedná se téměř bez výjimky o kurzy takzvané „Základní odborné přípravy“, kterou každý policista absolvuje bezprostředně po přijetí do služebního poměru a která je odlišná pro absolventy v oboru bezpečnostně právním a ostatní absolventy (zásadně bez ohledu na dosažený stupeň vzdělání, ale s výjimkou vysokoškolského vzdělání v oboru právo). Platí, že každým kurzem základní odborné přípravy úspěšný absolvent plní další odborný požadavek, ne vždy však získává zaměření vzdělání.

Základní odborná příprava se zpravidla skládá ze 2 částí: ze školní části, realizované na policejní škole MV a z praktické části, zajišťované školními policejními středisky, provozovanými samotnou policií v režimu § 117 zákona

o Policii České republiky. Po jejím úspěšném ukončení pak je absolventům zpravidla přiznáno získání zaměření.

Stávající, aktuálně platná délka typické základní přípravy poskytující zaměření vzdělání je 9 měsíců – 6 měsíců školní části a 3 měsíce praktické části. Takto je organizována od roku 2008 a jedná se o historicky nejkratší délku základní odborné přípravy, jsoucí na samé hranici reálné možnosti zvládnutí potřebných a požadovaných kompetencí. V minulosti se její délka pohybovala v rozmezí od 18 do 12 měsíců, pařičem právě 12 měsíců (z toho 9 měsíců školní části) se jeví jako kvalitní minimum.

Některé kurzy pořádané na policejních školách MV v režimu § 114 školského zákona jsou určeny také zaměstnancům policie anebo zaměstnancům Ministerstva vnitra. V těchto případech se zpravidla jedná o prohlubování kvalifikace podle § 230 zákoníku práce, případně o zaškolení a zaučení podle § 228 tohoto zákona. V obou případech se tedy jedná o výkon práce.

Pro obě cílové skupiny – policisty i zaměstnance jsou výše uvedené kurzy pořádány jak ve formě denní (nejčastěji), tak ve formě dálkové či distanční (typicky e-learning) a kombinované.

Výše zmíněný § 114 školského zákona obsahuje jisté legislativní opomenutí spočívající v nepřesné formulaci odst. 1 „právnícké osoby, které vykonávají činnost středních nebo vyšších odborných škol, mohou ... uskutečňovat odborné kurzy, kurzy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva nebo pomaturitní specializační kurzy“, neboť takto jsou školy zřízené jako organizační složky státu opominuty. I přes to je výklad a praktická aplikace taková, že tyto kurzy mohou pořádat i školy zřízené jako organizační složky státu, i proto že tomu vyhovuje formulace použitá v odst. 2: „odborné kurzy a kurzy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva ve střední nebo vyšší odborné škole...“. Je tedy zřejmé, že záměrem zákonodárce nebylo vyloučit tento specifický typ škol z možnosti pořádat kurzy podle § 114, ale že se dopustil formálního opomenutí, když nevzal na zřetel, že organizační složky státu nejsou právníckou osobou, ale mají toliko způsobilost vystupovat jménem státu v právních vztazích (za právníckou osobu se pro tyto účely považuje stát). Toto opomenutí se ostatně v zákoně vyskytuje opakovaně.

2.4.2. Dopady v oblasti personálního řízení policejních škol

2.4.2.1. Ředitel policejní školy MV jako příslušník a služební funkcionář

Ředitelem střední policejní školy, vyšší odborné policejní školy a školského zařízení zřizovaných Ministerstvem vnitra může být podle § 172 odst. 8 jen příslušník Policie České republiky ve služebním poměru nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky (obdobně ředitelem střední školy požární ochrany, vyšší odborné školy požární ochrany zřizovaných Ministerstvem vnitra může být jen příslušník Hasičského záchranného sboru České republiky ve služebním poměru nebo zaměstnanec, který je státním občanem České republiky). S tím koresponduje ustanovení, že na jmenování příslušníka bezpečnostního sboru nebo ozbrojených sil ředitelem školy nebo školského zařízení a na odvolání této osoby z vedoucího pracovního místa ředitele školy nebo školského zařízení se v případě škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem spravedlnosti nevztahuje § 166 odst. 2 až 7. Jedná se tedy o výjimku z ustanovení, že ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součásti jmenuje na vedoucí pracovní místo zřizovatel na základě jím vyhlášeného konkursního řízení na období 6 let a s tím souvisejících ustanovení.

Tato výjimka je významná, neboť řediteli všech policejních škol MV a školského účelového zařízení (ale i školy požární ochrany MV) jsou podle stávající systemizace zásadně příslušníci ve služebním poměru a ustanovení § 166 odst. 2 až 7 by vedle právní úpravy obsazování služebních míst nemohla obstát (služební poměr jako takový je veden principy kariérního postupu a definitivy).

Mimochodem také zde se zákon dopouští již zmíněné legislativní chyby (nepřesnosti), když v § 166 odst. 7 pojednává ve vztahu ke škole či školskému zařízení jen o právnické osobě, kterou není organizační složka státu, jíž se toto ustanovení rovněž týká.

Skutečnost, že v čele policejní školy MV stojí ředitel, který je příslušníkem bezpečnostního sboru – policie, má značný praktický význam na řízení školy ze strany zřizovatele – Ministerstva vnitra. Ředitel této školy, který je současně

vedoucím organizační složky státu ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb., je sice statutárním orgánem zaměstnavatele podle zákoníku práce jako u jiných typů škol, ale ve vztahu k příslušníkům policie je služebním funkcionářem, který je současně sám podřízen svému nadřízenému služebnímu funkcionáři – ministrovi vnitra, který tak je oprávněn dávat mu závazné rozkazy a zavazovat jej služebními předpisy. Přestože Ministerstvo vnitra jako takové nemůže vydat interní akt řízení který by byl závazný pro zaměstnance policejní školy (pro ně nemá charakter vnitřního předpisu zaměstnavatele, neboť organizační složka státu Ministerstvo vnitra a organizační složka státu policejní škola „XY“ jsou samostatnými, od sebe odlišnými zaměstnavateli s vlastním statutárním orgánem), může ředitele školy zavázat k tomu, aby tuto závaznost sám podřízeným zaměstnancům uložil. Policisty zařazené v policejních školách MV zavazuje interní akt řízení ministra (služební předpis) přímo.

V důsledku této právní úpravy může Ministerstvo vnitra z pozice zřizovatele zasahovat do chodu policejních škol MV mnohem direktivněji, než jakýkoliv jiný zřizovatel do chodu jím zřízené školy (obdobná situace ale je u všech škol, v jejich čele stojí příslušníci armády či bezpečnostních sborů, kteří jsou vázáni rozkazy a služebními předpisy).

2.4.2.2. Příslušník a zaměstnanec jako pedagogický pracovník

V policejních školách MV působí jako pedagogičtí pracovníci převážně policisté, tedy příslušníci bezpečnostního sboru ve služebním poměru. Ani zaměstnanci v pracovním poměru však nejsou úplnou výjimkou (s tím, že se často jedná o bývalé policisty).

Na obě kategorie těchto pedagogických zaměstnanců se vztahuje zákon o pedagogických pracovnících, byť s již zmíněnými výjimkami, spočívajícími v jen přiměřené závaznosti některých ustanovení zákona a v možnosti Ministerstva vnitra stanovit odlišně druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Oba tyto aspekty se u policistů potkávají v případě vztahu § 24 odst. 7 zákona o pedagogických pracovnících (který stanoví, že pedagogickým pracovníkům přísluší volno k dalšímu vzdělávání formou samostudia v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce, nebrání-li tomu vážné provozní důvody nebo účast pedagogického pracovníka na jiném typu dalšího vzdělávání) a § 72 zákona

o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (ten stanoví, že příslušník má nárok na udělení služebního volna v nezbytně nutném rozsahu k účasti na výběrovém řízení nebo k získání dalšího odborného požadavku studiem ve škole nebo v kursu, které mu nebylo nařízeno služebním funkcionářem, nejdéle však na dobu 10 dnů v kalendářním roce). Kdyby zde nebyla jen přiměřená aplikovatelnost § 24 zákona o pedagogických pracovnících, docházelo by u policistů-pedagogů k souběhu 2 nároků na tzv. „studijní volno“, byť zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů nepřipouští samostudium.

Policisté-pedagogové též na policejních školách MV působí i jako střední management školy (v pedagogických postech téměř výlučně, zaměstnanci zastávají nižší vedoucí pozice jen v provozních nepedagogických činnostech).

Do pozic středního managementu policejních škol MV z řad pedagogických pracovníků, tedy na posty vedoucích jednotlivých předmětových oddělení a metodiků, jsou ustanovováni výlučně policisté, tedy příslušníci bezpečnostního sboru ve služebním poměru. Ti z tohoto titulu mají postavení jak vedoucího zaměstnance podle § 11 zákoníku práce, tak vedoucího příslušníka podle § 5 odst. 1 a souvisejících ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, a to jak vůči přímo podřízeným pedagogům školy, tak za určitých podmínek i vůči studujícím policistům. To na ně klade zvýšené nároky oproti běžným vedoucím zaměstnancům, tedy pedagogickým pracovníkům v pracovním poměru, neboť ve vymezeném rozsahu rozhodují o právech a povinnostech podřízených příslušníků v řízení ve věcech služebního poměru (správní řízení sui generis), což bez ohledu na jejich profesní specializaci vyžaduje zvýšené právní vědomí. Oproti pedagogům regionálního školství jim však tyto zvýšené povinnosti a požadavky jsou do určité míry kompenzovány tím, že se na ně nevztahuje rozsah hodin přímé vyučovací a přímé výchovné činnosti podle § 23 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících a nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

Alespoň formálně a podle okolností i fakticky tak odpadá problém s nedostatkem času pro výkon jejich funkce, identifikovaný v regionálním školství například

Lhotkovou⁸. V policejních školách MV tak odpadá potřeba legislativní úpravy postavení středního managementu školy, která by v případě přijetí nemusela být plně kompatibilní s režimem zákona o pedagogických pracovnících a bylo by zapotřebí zvážit její závaznost pro školy zřizované Ministerstvem vnitra, ale případně i Ministerstvem obrany (zvláštní režim služebního poměru vojáků).

2.4.3. Dopady na žáky, studenty a studující

Jak již bylo zmíněno, tvoří většinu účastníků vzdělávání v policejních školách MV účastníci odborných kurzů podle § 114 školského zákona, kteří jsou pro tento účel interním aktem řízení Ministerstva vnitra označeni jako „studující“. Ve školách samozřejmě jsou i studenti vyššího odborného studia a dnes již výjimečně i žáci střední školy.

Žáci střední školy (dnes již jen policejní škola MV v Holešově) jsou žáky ve standardním režimu studia jako žáci na všech jiných školách. Jedinou podstatnou výjimkou z jejich pohledu je, že se ani oni, ani jejich zákonní zástupci nemohou stát členy školské rady, neboť tento orgán se na základě zákonné výjimky na těchto školách nezřizuje (na tyto školy se podle § 172 odst. 8 nevztahuje příslušné ustanovení § 167 a 168). V ostatním se jejich studium na střední škole nijak neliší a nevzniká jim ani žádný pracovněprávní (služební) závazek do budoucna, jak je to například u žáků škol vojenských.

Studenty vyššího odborného studia mohou v souladu se zřizovací listinou těchto škol a v souladu s příslušnou akreditací vzdělávacího programu být jen příslušníci a výjimečně i zaměstnanci policie (v rámci reakreditací se však v návaznosti na změny v právním prostředí připravuje možnost studia příslušníků a zaměstnanců všech bezpečnostních sborů, kteří tamní obor vzdělání využijí).

Ani u policistů coby studentů vyššího odborného studia se jejich režim studia v ničem zásadně neliší od ostatních studentů dalších vyšších odborných škol, opět jen s tím, že nemohou být členy školské rady z důvodu její neexistence. Protože ke studiu jim je udělováno služební volno (nebo studují zcela ve svém volnu, mimo dobu výkonu služby), není mezi nimi a ředitelem školy vztah nadřízenosti a podřízenosti podle zákona č. 361/2003 Sb. Ředitel školy o jejich právech a povinnostech rozhoduje podle školského zákona a správního řádu jako každý jiný

⁸ LHOTKOVÁ, I., Budoucnost středního managementu školy, Řízení školy č. 6/2012, s 26.

ředitel vůči každému jinému studentovi.

Určitý, spíše teoretický problém by mohl nastat v případě jednání, které by bylo důvodem k uložení kázeňského opatření podle § 31 odst. 1 školského zákona, neboť by za určitých okolností mohl nastat souběh s kázeňskou odpovědností podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a riziko porušení zásady *ne bis in idem* (netrestat dvakrát za tentýž skutek). Obdobná situace však může nastat i u žáků a studentů všech ostatních škol, jsou-li ve věku nejméně 15 let (nabytí odpovědnosti za přestupek podle zákona č. 200/1990 Sb.).

Zásadně odlišná však je situace u policistů studujících v odborných kurzech podle § 114 školského zákona. Tito sice v souladu se školským zákonem nemají postavení žáka či studenta dané školy a nevztahuje se na ně tedy ani školní řád či ustanovení o kázeňských opatřeních, jsou však do těchto kurzů vysíláni na studijní pobyt, který je výkonem služby. Jedná-li se o studijní pobyt delší než 2 měsíce, jsou tito studující v souladu s příslušným ustanovením zákona č. 361/2003 Sb. a interním aktem řízení (služební předpis ministra vnitra) předáni do částečné personální pravomoci ředitele školy, který nad nimi vykonává kázeňskou pravomoc stejně jako nad kmenovými policisty školy, tedy i v záležitostech nesouvisejících se studijním pobytem. U studujících policistů v kurzech kratších 2 měsíců je postavení stejné jako u studujících zaměstnanců, ředitel školy vůči nim tedy žádnou kázeňskou pravomoc nevykonává a veškeré delikty předává kmenovému služebnímu funkcionáři. Je nutné zopakovat a zdůraznit, že účast v těchto kurzech je výkonem služby a že tedy i neplnění studijních povinností (úmyslně nebo z hrubé nedbalosti) je porušením služebních povinností, které lze a nutno kázeňsky řešit.

2.4.4. Dopady v oblasti státní správy policejních škol

Zvláštnosti v oblasti státní správy policejních škol ze strany Ministerstva vnitra úzce souvisejí s předchozí problematikou, byť s tím rozdílem, že činnost ředitele policejní školy jakožto příslušníka policie řídí přímo ministr vnitra a zákon (č. 361/2003 Sb.) mu na rozdíl od jiných obdobných případů ani nedovoluje tuto pravomoc dále delegovat. Oproti tomu státní správu podle školského zákona vykonává Ministerstvo vnitra jako takové, tedy jako ústřední orgán státní správy.

Významným rozdílem zde je jakési trojjediné postavení Ministerstva vnitra, které vykonává (až na vzácné výjimky) působnost MŠMT, České školní inspekce a

krajského úřadu a je tedy současně normotvůrcem (prováděcích vyhlášek), zřizovatelem i inspekčním orgánem. V tomto ohledu lze s trochou nadsázky konstatovat, že Ministerstvo vnitra si stanoví příslušná pravidla, následně kontroluje jejich dodržování a v případě zjištění nedostatků samo sobě navrhuje potřebná opatření k nápravě.

Ve vztahu k ředitelům policejních škol jakožto příslušníkům bezpečnostního sboru i dalším v nich zařazeným příslušníkům není jednoduše aplikovatelné ani ustanovení § 182a školského zákona „přestupky“.

Jak již bylo zmíněno, každý příslušník bezpečnostního sboru podléhá kázeňské pravomoci, která přímo ze zákona a bez výjimky vylučuje uplatnění působnosti jiných správních orgánů, projednávajících ve svěřené působnosti přestupky. Toto je řešeno zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který mj. definuje pojem přestupku (podle § 2 je přestupkem zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně...) a jeho zavinění, pravidla jeho dokazování a rozhodování o něm atp. Ten také v § 10 odst. 1 písm. a) stanoví, že podle zvláštních předpisů se projedná jednání, které má znaky přestupku, jehož se dopustily osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci a příslušníci bezpečnostních sborů. S citovaným ustanovením zákona o přestupcích korespondují příslušná ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, které takovéto protiprávní jednání, tj. „jednání, mající znaky přestupku“ podřizuje již zmíněné kázeňské pravomoci služebního funkcionáře.

Pokud se tedy kterýkoliv příslušník bezpečnostního sboru, tedy i policista, dopustí jednání, které jakýkoliv zákon označuje za přestupek (a ustanovení § 182a školského zákona tedy není výjimkou), o jeho vině a trestu může rozhodnout jej jeho služební funkcionář, kterému věc jinak příslušný orgán musí předat. Pokud by se tedy ředitel policejní školy MV - policista dopustil jednání popsaného v § 182a školského zákona, ve věci by musel rozhodnout osobně ministr vnitra; pokud by se tohoto jednání dopustil jiný policista školy, rozhodoval by ředitel této školy. Na zaměstnance škol samozřejmě ustanovení o přestupcích dopadá přímo, ale příslušným správním orgánem by v duchu § 172 odst. 5 bylo, alespoň ve vztahu k přestupkům podle písm. b), Ministerstvo vnitra; ve vztahu k přestupkům podle písm. a) by působnost k jejich projednání mohla být podle skutkových okolností

nejasná, ale spíše by náležela MŠMT, neboť pracovní zařazení přestupce zde nehraje roli.

3. Srovnání postavení policejních škol MV a škol zřizovaných jinými subjekty

3.1. Přehled zřizovatelů škol a školských zařízení pro potřeby bezpečnostních sborů

Jak je zřejmé z ustanovení § 172 odst. 1 až 4, patří mezi ministerstva, která krom MŠMT zřizují školy a školská zařízení, vůči nimž současně vykonávají působnost jinak náležející MŠMT, ministerstva obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí. Z toho však mezi tzv. „silová ministerstva“, tedy ministerstva jimž podléhají ozbrojené síly anebo bezpečnostní sbory, patří jen Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti. Zřizovat školy je ve smyslu § 8 oprávněno i Ministerstvo práce a sociálních věcí, které však není uvedeno v § 172 jako ministerstvo, oprávněné vykonávat působnost jinak náležející MŠMT a ani nenáleží k takzvané „silovým ministerstvům“.

Na tomto místě bude vhodné pro úplnost uvést výčet existujících bezpečnostních sborů v ČR a jejich podřízenosti. Tento výčet se nachází v § 1 zákona č. 361/2003 Sb., kde je také uvedeno, kterému ministři (a tím ministerstvu) anebo jinému členu vlády je příslušný bezpečnostní sbor podřízen:

- Policie České republiky – v podřízenosti ministra vnitra,
- Hasičský záchranný sbor České republiky – v podřízenosti ministra vnitra,
- Úřad pro zahraniční styky a informace – v podřízenosti ministra vnitra,
- Celní správa České republiky – v podřízenosti ministra financí,
- Vězeňská služba České republiky – v podřízenosti ministra financí,
- Generální inspekce bezpečnostních sborů – v podřízenosti předsedy vlády,
- Bezpečnostní informační služba – v podřízenosti vládou určeného člena vlády.

Mezi bezpečnostní sbory, u nichž se s odkazem na § 172 školského zákona počítá s využíváním „vlastních“ resortních škol a školských zařízení, tedy patří Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky a Vězeňská služba České republiky. Ostatní bezpečnostní sbory (Úřad pro zahraniční styky a informace, Celní správa České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Bezpečnostní informační služba) tuto možnost nemají a jsou odkázány buď na využívání jiných vzdělávacích zařízení (která nejsou součástí vzdělávací

soustavy) anebo na smluvní zajištění vzdělávání ve školách zřizovaných výše uvedenými ministerstvy obrany, vnitra a spravedlnosti.

Nahlédnutím do rejstříku škol⁹ však zjistíme, že Ministerstvo spravedlnosti nevyužívá své zákonné možnosti zřizovat střední školy Vězeňské služby a školská zařízení jim sloužící, ale využívá toliko možnosti zřídit školy a školská zařízení pro osoby ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody.

Fakticky tedy v České republice zřizuje školy a školská zařízení pro potřeby bezpečnostních sborů výlučně Ministerstvo vnitra a obdobně je pro potřeby ozbrojených sil zřizuje Ministerstvo obrany. Ostatně také jen tato 2 tzv. „silová ministerstva“ mají právo zřizovat státní vysoké školy (vojenské a policejní) podle zákona č. 111/1998 Sb., přičemž platí, že státní vysoká škola zřizovaná Ministerstvem vnitra – Policejní akademie České republiky v Praze přímo ze zákona slouží pro potřeby vzdělávání všech bezpečnostních sborů. Toto výlučné postavení Ministerstva vnitra do určité míry koresponduje s jeho působností podle již zmíněného zákona č. 2/1969 Sb., svěřujícího mu plnění koordinační úlohy v oblasti služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

3.2. Přehled a srovnání skutečně zřízených škol a školských zařízení pro potřeby bezpečnostních sborů

Vyhledáváním v již zmíněném rejstříku škol na webu MŠMT se zadáním zřizovatele „jiný ústřední orgán státní správy“ zjistíme, že zadaným podmínkám vyhovuje 12 škol/zařízení v 9 právnických osobách (i rejstřík se zde, ve výsledku hledání dopouští terminologické nepřesnosti, neboť jak již bylo zmíněno, organizační složka státu není právnickou osobou):

1. Střední odborné učiliště Praha 4, Na Veselí 51 – střední škola, zřízená jako součást organizační složky státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo spravedlnosti, s 8 místy výuky ve věznicích v ČR (Praha 4, Pardubice, Plzeň, Jablonec nad Nisou, Světlá nad Sázavou, Valdice, Chomutov, Ostrava) a s 13 různorodými obory vzdělání v převážně denní a večerní formě studia;
2. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Praze, Praha 9, Pod Táborem 102 – vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu,

⁹ <http://rejskol.msmt.cz/>

- jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem výuky v Praze v Praze 9 a s oborem vzdělání 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost v denní a kombinované formě studia;
3. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Pardubicích, Pardubice, Na Spravedlnosti 2516 – vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s 2 místy výuky (Pardubice a Opatovice nad Labem) a s oborem vzdělání 68-42-N/03 Přípravné trestní řízení v denní a kombinované formě studia;
 4. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Jihlavě, Jihlava, Tolstého 4 – vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem výuky v Jihlavě a s oborem vzdělání 68-42-N/05 Dopravně bezpečnostní činnost v denní, dálkové a kombinované formě studia;
 5. Vyšší policejní škola Ministerstva vnitra v Brně, Brno, Horní 21 – vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem výuky v Brně a s oborem vzdělání 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost v denní, dálkové a kombinované formě studia;
 6. Vyšší policejní škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Holešově, Holešov, Zlínská 991 – střední škola a současně vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem výuky v Holešově a se středoškolským oborem vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost výlučně v denní formě studia a s vyšším odborným studiem v oboru vzdělání 68-42-N/04 Bezpečnostně právní činnost v denní, dálkové a kombinované formě studia;
 7. Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku, Frýdek-Místek, Pionýrů 2069 – střední škola a současně vyšší odborná škola, zřízená jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem výuky ve Frýdku-Místku a se středoškolským oborem vzdělání 39-08-M/01 Požární ochrana v denní a dálkové formě studia a s vyšším odborným studiem v oboru vzdělání 39-08-N/001 Prevence rizik a záchranářství ve výlučně

dálkové formě studia;

8. Školské účelové zařízení Ministerstva vnitra v Praze – Ruzyni, Praha 6 nám. Českého povstání 32 – školské účelové zařízení, zřízené jako organizační složka státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo vnitra, s jediným místem poskytování školských služeb v Praze 6;
9. Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové, Moravská Třebová, Jevíčská 7 – střední škola a současně vyšší odborná škola, zřízená jako součást organizační složky státu, jejímž zřizovatelem je Ministerstvo obrany, s jediným místem výuky v Moravské Třebové a se středoškolskými obory vzdělání 26-41-M/01 Elektrotechnika a 78-42-M/01 Technické lyceum v denní formě studia, 64-41-L/51 Podnikání v dálkové formě studia a s vyšším odborným studiem v oboru vzdělání 91-11-N/01 Ochrana vojsk a obyvatelstva při krizových situacích v denní, dálkové a kombinované formě studia.

Toto zjištění potvrzuje, že krom Ministerstva obrany, které zřizuje školy pro potřeby ozbrojených sil je Ministerstvo vnitra jediným ministerstvem, které zřizuje školy (a rovněž jako jediné i školské účelové zařízení) pro potřeby bezpečnostních sborů – Policie České republiky a Hasičského záchranného sboru České republiky. Ministerstvo vnitra také jako jediné zřizuje školy a školská zařízení jako samostatné organizační složky státu. Ostatní ministerstva (Ministerstvo obrany pro potřeby ozbrojených sil a Ministerstvo spravedlnosti pro osoby ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody) své školy zřizují jako součást organizační složky státu ministerstvo.

Samo MŠMT (dotaz do rejstříku škol se zadáním zřizovatele „státní správa ve školství“) zřizuje 292 škol/zařízení v 74 právnických osobách a to vždy jako příspěvkovou organizaci. Z toho srovnatelných středních a vyšších odborných škol či konzervatoří MŠMT zřizuje 34 v 33 právnických osobách.

3.3. Přehled možností zřízení jiných vzdělávacích zařízení bezpečnostních sborů

Pro úplnost nyní ještě zmapujeme možnost bezpečnostních sborů zřizovat a provozovat vlastní vzdělávací zařízení, která nejsou součástí vzdělávací soustavy v režimu školského zákona.

Policie České republiky tuto možnost má na základě již zmíněného ustanovení § 117 zákona o Policii České republiky. Podle tohoto ustanovení policie provozuje výcviková, vzdělávací, sportovní, rekreační a jiná účelová zařízení.

Hasičský záchranný sbor České republiky tuto možnost má na základě ustanovení § 2 odst. 8 zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Podle tohoto ustanovení generální ředitelství a hasičské záchranné sbory krajů zřizují vzdělávací, technická a účelová zařízení hasičského záchranného sboru.

Vězeňská služba má pro účely vzdělávání svých příslušníků přímo zákonem č. 555/1992 S., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky (ustanovení § 1 odst. 3) zřízen Institut vzdělávání v postavení organizační jednotky Vězeňské služby.

Celní správa České republiky nemá explicitní zmocnění k zřizování a provozování samostatných vzdělávacích zařízení, nicméně lze to dovodit z ustanovení § 3 odst. 4 písm. l) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, které za jeden z úkolů Generálního ředitelství cel označuje zajištění speciálního vzdělávání v oblasti celnictví pro potřeby celních orgánů; toto zajištění lze nicméně provést i smluvně v mimoresortních vzdělávacích zařízeních.

Ostatním bezpečnostním sborům zvláštní zákon, jímž jsou zřízeny, výslovné zmocnění zřizovat a provozovat školní, vzdělávací či výcviková zařízení nedává. Nicméně i pro tyto bezpečnostní sbory a jejich služební funkcionáře platí obecná povinnost ze zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů „zajišťovat pro příslušníky soustavné vzdělávání a zdokonalování odborné způsobilosti, pro získávání a zdokonalování znalostí, dovedností a návyků potřebných pro výkon služby“ a „zabezpečovat, aby příslušníci byli pro výkon služby náležitě vyškoleni a vycvičeni“ (viz kapitola 2.3.2.3). I zde je ale jednou z možností splnění těchto povinností smluvní zajištění takového vzdělání, vyškolení a vycvičení ve vzdělávacích zařízeních jiných bezpečnostních sborů či školách jiných ministerstev.

Aby byl výčet vzdělávacích zařízení odlišných od škol a školských zařízení, sloužících potřebám bezpečnostních sborů skutečně úplný, je na místě zmínit ještě z tohoto pohledu okrajový typ vzdělávacích zařízení, zřizovaných Ministerstvem vnitra podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném

systemu, byt' tento typ vzdělávacích zařízení neslouží výlučně pro potřeby bezpečnostních sborů. Tento zákon v § 7 odst. 2 písm. g) Ministerstvu vnitra stanoví, že organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek integrovaného záchranného systému zaměřené na jejich vzájemnou součinnost a k tomuto účelu zřizuje vzdělávací zařízení. Základní složky integrovaného záchranného systému, jimž tato vzdělávací zařízení slouží, jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Mezi tzv. ostatní složky integrovaného záchranného systému však mj. patří i ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory.

4. Slabá místa stávající právní úpravy policejního školství

4.1. Identifikace slabých míst

V nedávné době se v určitých vlnách objevovaly opakované požadavky policie, respektive Policejního prezidia České republiky (dále také jen “policejní prezidium“), potažmo policejního prezidenta na převzetí policejních škol MV pod vlastní správu s argumentací, že platné právní úpravě tento požadavek neodporuje. Pravidelným subsidiárním argumentem byl způsob řízení škol požární ochrany MV, zajišťovaný generálním ředitelstvím. Oficiálním, byť ve skutečnosti spíše zástupným argumentem byla snaha o přizpůsobení vzdělávání aktuálním potřebám policie, faktickým však spíše snaha o vymanění se z podřízenosti a dohledu Ministerstva vnitra.

K tomu je nutné uvést, že systém vzdělávání u policie je zajišťován na základě kompetenčního a zákaznického principu. Policejní školy MV tedy až na vzácné výjimky nenabízejí školní vzdělávací programy, které by policie nepoptávala na základě jí vytvořeného profilu absolventa vzdělávacího programu. Poté, co policie na základě identifikace vzdělávací potřeby a formulace potřebných kompetencí absolventa vzdělávání vytvoří příslušný profil, sama se rozhodne, zda podle nároků a možností zajistí příslušné vzdělávání ve svých vzdělávacích střediscích anebo v policejních školách MV. Jistá potíž je s neochotou služebních funkcionářů na úrovni středního managementu policie vysílat policisty na déletrvající studijní pobyty, neboť za současné personální situace u policie jim tito policisté během studia chybí ve výkonu služby.

Jedná se tedy o dilema typu „mít ve výkonu služby více nekvalifikovaných, nebo méně kvalifikovaných policistů?“, kde se bohužel nemalá část služebních funkcionářů přiklání v první variantě. Na vzdělávací zařízení obecně tak je činěn tlak na minimalizaci délky vzdělávacích programů, mnohdy pod únosnou mez. Stává se, že policie vytvoří profil absolventa vzdělávacího programu, kde definuje takové kompetence, jejich osvojení vyžaduje např. 10 týdenní vzdělávací program (kurz), ale policie jako zadavatel prohlásí, že není ochotna akceptovat kurz delší než 6 týdnů. Zatímco vlastní vzdělávací zařízení policie takovýmto tlakům podlehnou (jejich vedoucí to „dostane rozkazem“) na policii a na policejním prezidentovi nezávislé policejní školy MV takovým tlakům odolávají a při

neústupnosti policie stran maximální délky kurzu vyžadují adekvátní změnu profilu absolventa (vyškrtání některých kompetencí či snížení míry jejich osvojení), aby bylo zřejmé, co si policista v takovém kurzu může reálně osvojit. Tato nezávislost, primárně vedená snahou o zachování kvality vzdělávání, nad níž dohlíží Ministerstvo vnitra, však je policii a některým jejím top managerům trnem v oku.

V uplynulém roce se (i v kontextu mediálně prezentovaných nedobrych vztahů mezi ministrem vnitra a policejním prezidentem) zintenzívnily požadavky na převedení policejních škol MV pod policejní prezidium s odkazem na poněkud nešťastně formulovaný § 7 zákona o Policii České republiky, který stanoví, že policejní prezidium a útvary policie s celostátní působností se při nakládání s majetkem České republiky a v právních vztazích považují za součást organizační složky státu a účetní jednotky ministerstvo. Tato právní fikce ošetřuje postavení uvedených složek policie pro potřeby zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v prvních vztazích, neboť na rozdíl od krajských ředitelství policie jim zákon nepřiznal postavení organizační složky státu.

Požadavek a použitý argument byl Ministerstvem vnitra – gesční odborem vzdělávání a správy policejního školství a následně bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání opakovaně odmítán s tím, že se jedná právě jen o právní fikci, uplatnitelnou v pracovněprávních, majetkových, obchodních a obdobných vztazích, nikoliv při výkonu působnosti v oblasti výkonu veřejné správy svěřené Ministerstvu vnitra právními předpisy. Jako základní logický argument byl použit výklad § 5 a § 6 téhož zákona: § 5 odst. 1 stanoví, že policie je podřízena ministerstvu (Ministerstvu vnitra) a § 6 provádí taxativní výčet útvarů, které tvoří policii; mezi těmito útvary je uvedeno i policejní prezidium, které policii jako celek řídí. Je tedy logické, že je-li policejní prezidium jako součást policie podřízeno ministerstvu, nemůže být jeho faktickou součástí a vykonávat jeho působnost. Tím by pozbylo smyslu i ustanovení § 5 odst. 2 o tom, že ministerstvo vytváří podmínky pro plnění úkolů policie a celá řada dalších ustanovení, výslovně odlišujících mezi úkoly policejního prezidia a ministerstva, popřípadě policejního prezidenta a ministra v kontextu zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Argumentace o nerovnoprávném postavení vůči Hasičskému záchrannému sboru České republiky, kde školství řídí generální ředitelství, byly odmítnuty na základě

již dříve zmíněné právní úpravy, která jasně stanoví že generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra (zde jde o skutečné regulérní začlenění, nikoliv o fikci pro určitý účel) a generální ředitelství za Ministerstvo vnitra tuto státní správu škol požární ochrany MV vykonává. V hasičském záchranném sboru, stejně jako v jiných bezpečnostních sborech právě jen s výjimkou policie také neexistují příslušníci, kteří by nebyli podřízeni příslušnému řediteli bezpečnostního sboru. Právě jen policejní prezident je jako ředitel bezpečnostního sboru v postavení, kdy není nejvyšším služebním funkcionářem pro všechny příslušníky policie, neboť jak již bylo dříve zmíněno, existuje na základě § 4 odst. 2 zákona o Policii České republiky kategorie policistů povolaných k plnění úkolů Ministerstva vnitra, v Policejní akademii České republiky, nebo ve škole anebo školském zařízení, které nejsou organizační částí policie.

Samotná tendence na stálé snižování délky a tím i kvality kurzů, která může vést až k porušování již uvedených povinností za zajištění odborné kvalifikace (viz kapitola 2.3.2.3) je dána i velmi obecně formulovanou vazbou mezi ustanovením § 114 školského zákona a § 19 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která nijak nedefinuje kvalitativní ani kvantitativní rozdíl mezi kurzy, jimž lze získat kvalitativně vyšší „zaměřený vzdělání“ a kterými je „další odborný požadavek“ či jen prostá kvalifikace. Zde je vhodný prostor pro legislativní úpravu.

Obdobné aplikační potíže přinášejí i některá jiná ustanovení zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, zejména ve vztahu k policistům povolaným k plnění úkolů ve škole a školském zařízení MV, včetně jejich ředitelů.

Byť tento zákon jasně stanoví, že ministr vnitra je nadřízeným služebním funkcionářem policejního prezidenta a je (namísto policejního prezidenta) mj. služebním funkcionářem pro ředitele policejních škol a školských zařízení MV a pro všechny tam zařazené policisty, nastává problém tam, kde zákon nějakou působnost svěřuje výlučně řediteli bezpečnostního sboru. Jak již bylo řečeno, policie je jediným bezpečnostním sborem, kde ne všichni příslušníci podléhají řediteli bezpečnostního sboru coby služebnímu funkcionáři. U policie však zákon tuto poněkud schizofrenní situaci nedořešil.

Nejtíživější je ustanovení § 1 odst. 4 písm. d), podle nějž jen ředitel bezpečnostního sboru stanoví (služebním předpisem), jaké činnosti se považují za

výkon služby ve vzdělávacích, technických a účelových zařízeních, která pro výkon služby zabezpečují přípravu příslušníků a výzkumné, technické a další podmínky. Při vyostření vztahů mezi ministrem vnitra a policejním prezidentem již tento několikrát nepřímo naznačil, že činnost policistů – pedagogických pracovníků v policejních školách MV nebude nadále označena za výkon služby, což by mělo nedozírné následky.

Problematická však v tomto duchu jsou i další ustanovení zákona, např.:

- podle § 7 je jen ředitel bezpečnostního sboru oprávněn stanovit služebním předpisem pro služební místo výjimečně vyšší stupeň vzdělání, než je stanoven pro služební hodnost, jestliže to vyžadují služební činnosti vykonávané na služebním místě (to je přitom uplatňováno i na policejních školách MV v duchu právní úpravy dané zákonem o pedagogických pracovnících, byť se na školy MV vztahuje jen přiměřeně);
- podle § 15 a § 79 jen ředitel bezpečnostního sboru stanoví podmínky fyzické způsobilosti a tělesné zdatnosti pro výkon služebního místa, na které má být příslušník ustanoven (opět by, dovedeno ad absurdum, bylo likvidační, kdyby na místa pedagogických pracovníků stanovil stejné podmínky fyzické způsobilosti jako např. pro Útvar rychlého nasazení či zásahovou jednotku);
- podle § 22 jen ředitel bezpečnostního sboru nebo jím pověřený služební funkcionář může vyhlásit výběrové řízení k obsazení volného služebního místa (i jemu nadřízený ministr a další ministři přímo podřízení služební funkcionáři tak potřebují plošné či ad hoc vydané pověření policejního prezidenta);
- podle § 48 jen ředitel bezpečnostního sboru stanoví, jakou výdělečnou činnost krom výkonu služby smí příslušník vykonávat (běžně je, shodně jako v jiných obdobných případech, plošně povolována činnost „vědecká, umělecká, literární a pedagogická“, což ale není pro policisty – pedagogy policejních škol MV z pohledu ministerstva zcela optimální, neboť ve výuce na soukromých školách lze někdy spatřovat určitý konflikt zájmů);
- podle § 118 jen ředitel bezpečnostního sboru stanoví konkrétní rozpětí příplatků za vedení pro služební místa vedoucích příslušníků jednotlivých řídicích úrovní.

I po právním vyvrácení možnosti, že by policejní školy MV mohly být za stávající právní úpravy řízeny policejním prezidiem, se však objevovaly požadavky na jejich převzetí policií, a to s návrhem na jejich současný výmaz z rejstříku škol. Policie, respektive policejní prezidium tedy navrhovalo jejich převedení do režimu vzdělávacích zařízení podle § 117 zákona o policii s argumentem, že policie nepotřebuje vyšší odborné vzdělávání, neboť je pro ni nepotřebné a postačí ji ponechání státní vysoké školy – Policejní akademie České republiky v Praze. Rovněž tento požadavek byl Ministerstvem vnitra opakovaně odmítnut s odůvodněním, že po právní stránce nelze pod policejní prezidium převést organizační složku státu a po věcné stránce s tím, že by navržený postup zablokoval reálnou možnost získání zaměření vzdělání a také že by neodpovídal zamýšlené transformaci vyššího odborného vzdělávání v ČR.

Plánovaná transformace vyššího odborného vzdělávání, jejíž ideová podstata byla v odborném tisku shrnuta buď jako tzv. „Desatero“¹⁰ či „Stabilizace“¹¹, mimo jiné přinese prostupnost vzdělávacích programů vyšších odborných škol s vysokoškolskými. Podstatou má být zkrácení vyššího odborného studia na 2 roky, s možností získat v následném ročním studiu na vysoké škole bakalářské vzdělání v témže oboru. To má zásadní význam pro kvalifikaci příslušníků policie, neboť by jim to v regionech vzdálenějších od Prahy (kde je jediná policejní státní vysoká) umožnilo získat na relativně blízké policejní škole vyšší odborné vzdělání v oboru bezpečnostně právní činnosti a až poté případně (podle motivace ke kariérenímu postupu) pokračovat v Praze ve studiu vysokoškolském. V dnešní době totiž i z důvodu geografické nedostupnosti policejní státní vysoké školy mnoho policistů, kteří studium vyšší policejní školy s ohledem na svoji motivaci ke kariérenímu postupu považují za určitou „slepou“ neperspektivní větev, dává přednost studiu libovolného oboru na vysoké škole ve svém regionu, byť vystudovaný obor pro jejich služební činnost není přímo využitelný.

4.2. Možnosti řešení zjištěných slabých míst

Nejpalčivější a přitom nejsnáze zhojitelnou slabinou stávající právní úpravy je dvojkolejnost řízení policistů, povoláných k plnění úkolů v policejních školách a školských zařízeních MV, vyplývající u ustanovení zákona č. 361/2003 Sb.,

¹⁰ Husník, P., Vošky se za Eura stabilizují, nebo splynou s VŠ, Učitelské noviny č. 17/2011, s. 12-13.

¹¹ Husník, P., Kraje zvažují dvě cesty pro VOŠ, Učitelské noviny č. 22/2011, s. 11.

o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (stejně jako policistů, povoláných k plnění úkolů ministerstva či v Policejní akademii České republiky v Praze). Řešení je velice jednoduché a spočívá v doplnění ustanovení, obsahující pravidlo, že ministr vnitra vůči těmto policistům vykonává pravomoci, jinak náležející řediteli bezpečnostního sboru. Toto ustanovení by bylo vhodné včlenit jako nově vložený odst. 7 v § 2 zákona č. 361/2003 Sb. „Pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru“.

Další do určité míry problematické ustanovení, týkající se právně nejednoznačného postavení policejního prezidia – právní fikce jeho postavení pro účely nakládání s majetkem České republiky a v právních vztazích (§ 7 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) již tak snadno zhojitelná není, neboť by nešlo o změnu ryze formální, ale faktickou. Vyžadovalo by přiznat policejnímu prezidiu a útvarům policie s celostátní působností postavení samostatné organizační složky státu (stejně, jako je mají krajská ředitelství podle § 8 citovaného zákona), což s sebou nese jisté provozní náklady, stejně jako alternativní řešení, přiznávající postavení organizační složky státu celé policii.

Z hlediska samotného řízení policejních škol nejméně akutní, ale z hlediska garance kvality plnění kvalifikačních požadavků příslušníků policie nejpřínosnější změnou by byla novelizace školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.), spočívající v doplnění zmocnění pro Ministerstvo vnitra vydat prováděcím právním předpisem (tedy vyhláškou) další náležitosti a bližší podmínky pořádání kurzů podle § 114 v jím zřízených školách. Současně by zde v § 114 i na některých dalších místech školského zákona bylo vhodné odstranit identifikovanou legislativní nepřesnost, spočívající v opomenutí organizačních složek státu jako škol a školských zařízení, neboť tyto nejsou právní osobou, o níž zde zákon pojednává.

Navržené zmocnění by bylo vhodné doplnit buď jako nově vložený odst. 11 v § 172 „Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo zahraničních věcí“ anebo (a zřejmě vhodněji, neboť by šlo o zmocnění unikátně pro Ministerstvo vnitra) jako nově vložený odst. 7 v § 114 „Odborné kursy, kursy jednotlivých předmětů, pomaturitní specializační kursy“. Unikátní pro Ministerstvo vnitra by bylo proto, že Ministerstvo vnitra je, jak bylo zjištěno, jediným ministerstvem, které reálně využívá oprávnění zřizovat školy a školská zařízení pro potřeby vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů, vůči nimž zde je

vyjádřena vazba na § 19 zákon č. 561/2004 Sb. Ministerstvo spravedlnosti této možnosti nevyužívá (a ani nevydalo příslušnou prováděcí vyhlášku ke školskému zákonu, ač zřizuje školu pro potřeby vzdělávání osob ve výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody a reálně mu tedy náleží výkon zde delegované působnosti), u Ministerstva zahraničních věcí toto zmocnění nepřichází v úvahu neboť mu nepodléhá bezpečnostní sbor a shodně tomu je i u Ministerstva obrany (nepodléhá mu bezpečnostní sbor a právní úprava služebního poměru vojáků z povolání je odlišná). Jako odst. 7 v § 114 by toto ustanovení i logicky navazovalo na ustanovení odst. 6 ve vztahu k postavení Ministerstva zdravotnictví vůči dalšímu vzdělávání pro výkon zdravotnických povolání.

Obsah navrženého zmocnění by, včetně nové poznámky pod čarou „x“ mohl znít takto (bez ohledu na to, zda jako § 114 odst. 7, či § 172 odst. 11, kde by pouze bylo nutné vložit na § 114 odkaz):

„(...) Ministerstvo vnitra může prováděcím právním předpisem stanovit bližší podmínky pořádání odborných kursů, kursů jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva nebo pomaturitních specializačních kursů (§ 114) a další náležitosti těchto kursů v jím zřízených školách a školských zařízeních (dále jen „resortní kursy“), zejména

- a) způsob tvorby a schvalování profilu absolventa resortního kurzu a příslušného vzdělávacího programu,*
- b) podmínky a způsob přijímání účastníků resortních kursů ke studiu a ukončení tohoto studia,*
- c) způsob a formu průběžného a závěrečného hodnocení účastníků a absolventů resortních kursů a*
- d) formu, náležitosti a podmínky vydávání osvědčení o absolvování resortního kurzu,*

v rozsahu potřebném pro splnění kvalifikačních požadavků a dalších odborných předpokladů, stanovených zvláštním právním předpisem^{x)} pro výkon služby v bezpečnostním sboru.

x) § 19 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.“

Při realizaci této legislativní úpravy by však již bylo vhodné zvážit možnost vztažení těchto podmínek i na zaměstnance policie, byť tato oblast alespoň zatím není tak problematická.

Bylo by tedy možné zmocnění doplnit i o studium v kurzech pro získání, prohloubení nebo zvýšení odborné kvalifikace potřebné pro výkon práce v tomto bezpečnostním sboru – policii. Závěrečný text nove vloženého zmocnění by pak mohl znít: „... v rozsahu potřebném pro splnění kvalifikačních požadavků a dalších odborných předpokladů, stanovených zvláštním právním předpisem ^{x)} pro výkon služby v bezpečnostním sboru, anebo k získání, prohloubení či zvýšení kvalifikace podle zvláštního právního předpisu^{xx)} pro výkon práce v tomto bezpečnostním sboru“ s tím, v poznámce pod čarou „xx“ by byl odkaz na příslušná ustanovení zákoníku práce (§ 227 až 235 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce) a § 4 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

5. Závěr

Tato práce se zaměřila na právní úpravu policejního školství, tedy na jeho státní správu a realizaci v policejních školách Ministerstva vnitra. Cílem bylo zmapovat základní právní úpravu státní správy v oblasti školství a případné odchylky pro oblast policejního školství, včetně zhodnocení jejich důvodnosti a vhodnosti.

S ohledem na rozsah celé právní úpravy, zejména pak školského zákona jako zcela základního právního předpisu pro oblast školství, však nebylo možné s ohledem na rozsah této práce zmapovat a komparovat veškerá ustanovení upravující tuto problematiku. Byly tedy zmapovány jen základní oblasti a komparace byla provedena jen v nejdůležitějších oblastech a v provázanosti na zvláštní právní předpisy, úzce související s činností a účelem policejních škol Ministerstva vnitra, kterými je zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zákon o Policii České republiky.

Bylo konstatováno, že základní právní rámec pro činnost policejních škol Ministerstva vnitra je shodný jako pro ostatní typy škol a vychází ze školského zákona a ze zákona o pedagogických pracovnících. Až na zákonem stanovené a v práci uvedené výjimky však státní správu policejního školství, tedy působnost jinak náležející Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy vykonává vůči jím zřizovaným policejním školám a školským zařízením samo Ministerstvo vnitra, které je též zmocněno vydávat příslušné prováděcí předpisy. Toto zmocnění Ministerstvo vnitra stejně, jako obdobně zmocněné Ministerstvo obrany, využívá a plní (což nelze konstatovat u obdobně zmocněného Ministerstva spravedlnosti). Na rozdíl od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které pro každou oblast vydává samostatnou vyhlášku, však Ministerstvo vnitra vydalo pouze jedinou prováděcí vyhlášku, v níž řeší celou jemu svěřenou oblast.

Rovněž bylo zjištěno, že se na policejní školy Ministerstva vnitra nevztahují některá ustanovení školského zákona a že tyto výjimky mají zpravidla vztah ke zvláštnímu právnímu postavení jak pedagogických pracovníků těchto škol včetně jejich ředitelů, tak ke zvláštnímu postavení studentů či studujících (obecně osob, využívajících služby těchto škol a školských zařízení). Mezi zásadní identifikované výjimky patří absence školské rady a tím i absence práva žáků a studentů do ní volit a být voleni, stejně jako zakládat jiné samosprávné orgány. Další takto identifikovanou zásadní výjimkou jsou požadavky na osobu ředitele školy a školského zařízení, včetně procesu jeho jmenování do funkce a setrvání v ní. S ohledem na skutečnost, že ředitelem policejní školy či školského zařízení je bez výjimky příslušník Policie České republiky ve služebním poměru příslušníka bezpečnostního sboru, nevztahuje se na něj ustanovení o jmenování na vedoucí pracovní místo na základě vyhlášeného konkursního řízení na dobu určitou (na období 6 let), ani o důvodech jeho odvolání. Další identifikovaná odchylka spočívá v tom, že na osobu ředitele policejní školy nebo školského zařízení Ministerstva

vnitru se jen přiměřeně vztahuje ustanovení školského zákona o tom, že jím může být jmenován jen ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon činností ředitele školy nebo školského zařízení podle zákona o pedagogických pracovnících.

Dále bylo konstatováno, že z kvantitativního hlediska jsou policejní školy Ministerstva vnitra využívány pro pořádání kursů podle § 114 školského zákona, tedy odborných kursů a kursů ucelených částí učiva, které neposkytují stupeň vzdělání, ale jsou určeny k doplnění všeobecných i odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon povolání a pracovních činností, což představuje významnou vazbu na kvalifikační požadavky v § 19 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Ve vztahu k tomu ustanovení byl také identifikován určitý legislativní nedostatek, spočívající v opomenutí středních a vyšších škol, které nemají právní subjektivitu, neboť nejsou právnickou osobou, ale organizační složkou státu. V rámci možné legislativní nápravy tohoto nedostatku bylo také doporučeno vložení nového zmocnění Ministerstvu vnitra, spočívající v možnosti blíže upřesnit další náležitosti a podmínky pořádání kursů podle § 114 tak, aby byla více zdůrazněna a blíže upřesněna vazba na zmíněný § 19 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

V návaznosti na právní úpravu služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která je jedním z hlavních důvodů identifikovaných odchylek od některých ustanovení školského zákona také bylo zjištěno, že ne ve všem vyhovuje ve vztahu k policistům, působícím jako pedagogičtí pracovníci policejních škol a školských zařízení Ministerstva vnitra. Zákon sice tyto policisty odnímá z podřízenosti policejního prezidenta jakožto služebního funkcionáře a tuto roli svěřuje ministru vnitra, popřípadě dle jeho dispozic řediteli školy, přesto však některé kompetence – působnost k úpravě některých náležitostí služebního poměru služebním předpisem – ponechává výlučně na policejním prezidentovi jakožto na řediteli bezpečnostního sboru. Vzniklá dichotomie řízení této skupiny policistů-pedagogů je způsobilá vážně ohrozit funkční chod policejních škol a školských zařízení Ministerstva vnitra, zejména při situačně podmíněných nefunkčních vztazích mezi ministrem vnitra a jemu formálně podřízeným, ale značně nezávislým policejním prezidentem. I pro tento legislativní nedostatek bylo formulováno vhodné legislativní řešení.

V souvislosti s výkonem státní správy policejního školství Ministerstvem vnitra bylo také konstatováno, že není zcela optimální legislativní řešení, které v zákonu o Policii České republiky řeší postavení Policejního prezidia České republiky. Ač je tento útvar řídicí součástí policie, která je jako celek podřízena Ministerstvu vnitra, vytváří zákon právní fikci majetkoprávního a pracovněprávního začlenění Policejního prezidia České republiky do Ministerstva vnitra. Ač tato právní fikce ani podle důvodové zprávy neznamená, že by se Policejní prezidium České republiky mohlo podílet na výkonu působnosti ministerstva, toto se opakovaně dožadovalo

přiznání této působnosti vůči policejním školám a školským zařízením Ministerstva vnitra. Zde však jednoduché legislativní řešení nalezeno nebylo.

Celou problematiku tedy lze shrnout s tím, že oproti školám ostatních zřizovatelů existují u policejních škol a školských zařízení Ministerstva vnitra (a shodně škol požární ochrany Ministerstva vnitra) poměrně významné odchylky v jejich právním postavení a řízení, které jsou ve zhruba stejném rozsahu shodné pro vojenské školy Ministerstva obrany. Tyto odchylky jsou důvodné, ale nejsou vždy a ve všem plně vyhovující.

Literatura

1. ČESKO. *Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky*. In: Sbírka zákonů Československé socialistické republiky. 1969, částka 1, s. 16. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
2. ČESKO. *Zákon České národní rady č. 552/1991 Sb., o státní kontrole*. In: Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky. 1991, částka 104, s. 2732. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
3. ČESKO. *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví*. In: Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky. 1991, částka 107, s. 2802. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
4. ČESKO. *Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky*. In: Sbírka zákonů České republiky. 1993, částka 39, s. 1. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
5. ČESKO. *Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky*. In: Sbírka zákonů České republiky. 1993, částka 1, s. 17. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
6. ČESKO. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 38, s. 1737. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
7. ČESKO. *Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 38, s. 1765. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
8. ČESKO. *Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze*. In: Sbírka zákonů

- České republiky. 2000, částka 39, s. 1802. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
9. ČESKO. *Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 65, s. 3104. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 10. ČESKO. *Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 65, s. 3129. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012
 11. ČESKO. *Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 73, s. 3557. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 12. ČESKO. *Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)*. In: Sbírka zákonů České republiky. 20016, částka 122, s. 7264. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 13. ČESKO. *Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2003, částka 121, s. 5850. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 14. ČESKO. *Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 138, s. 8078. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 15. ČESKO. *Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 174, s. 9782. Platné znění dostupné z: [program] ASPI

- verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
16. ČESKO. *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190, s. 10262. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 17. ČESKO. *Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190, s. 10333. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 18. ČESKO. *Nařízení Vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 32, s. 1010. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 19. ČESKO. *Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 111, s. 5654. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 20. ČESKO. *Vyhláška č. 1/2006 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení pro pedagogické pracovníky škol zřizovaných Ministerstvem vnitra*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 1, s. 2. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 21. ČESKO. *Vyhláška č. 2/2006 Sb., kterou se pro školy a školská zařízení zřizované Ministerstvem vnitra provádějí některá ustanovení školského zákona*. In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 1, s. 3. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
 22. ČESKO. *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce*. In: Sbírka zákonů České

- republiky. 2006, částka 84, s. 3146. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
23. ČESKO. *Nařízení Vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 184, s. 7706. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012
24. ČESKO. *Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 2008, částka 91, s. 4086. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
25. ČESKO. *Nařízení Vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 2010, částka 71, s. 2410. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
26. ČESKO. *Nařízení Vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 2010, částka 76, s. 2642. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
27. ČESKO. *Nařízení Vlády č. 378/2011 Sb., kterým se stanoví stupnice základních tarifů pro příslušníky bezpečnostních sborů pro rok 2012.* In: Sbíрка zákonů České republiky. 2011, částka 133, s. 4923. Platné znění dostupné z: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012.
28. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu.* Brno : Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
29. KATZOVÁ, P. *Pravomoci ředitele „veřejné“ vysoké školy nebo školského zařízení.* In: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012 : ASPI – Školský zákon – Komentář, 2008. ASPI ID LIT32938CZ.
30. LHOTKOVÁ, I. *Budoucnost středního managementu školy. Řízení školy.* 2012,

roč. 9, č. 6, s. 26. ISSN 1214-8679.

31. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. *Použití správního řádu na rozhodování v oblasti výkonu státní správy podle nového školského zákona*. In: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012 : ASPI – MŠMT, 2004. ASPI ID LIT24842CZ.
32. HENDRYCH, D. kol., *Správní právo. Obecná část. 8. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3.
33. HUSNÍK, P. *Vošky se za Eura stabilizují, nebo splynou s VŠ*. Učitelské noviny. 2011, roč. 114, č. 17, s. 12-13. ISSN 0139-5718.
34. HUSNÍK, P. *Kraje zvažují dvě cesty pro VOŠ*. Učitelské noviny. 2011, roč. 114, č. 22, s. 11. ISSN 0139-5718.
35. SKULOVÁ, S. *Rozhodování ve veřejné správě (některé správně vědní a správně právní aspekty)*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. ISBN 80-210-1138-6.
36. Tomek, P. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem*. Olomouc : ANAG, 2007. ISBN 978-80-7263-385-2.
37. VEDRAL, J. *K právní povaze úkonů ředitele „soukromé“ školy podle školského zákona*. In: [program] ASPI verze 13+, Vlastník licence Ministerstvo vnitra ČR, Aktualizace 299 vystavená 2. 10. 2012 : ASPI – Původní nebo upravené texty pro ASPI, 2011. ASPI ID LIT37600CZ.